

lehetett, de egyben az is, hogy ilyent már szerencsére jó néhányat láttunk. Ha nem is tőlük, hiszen nemrégiben indult a kisebbek csoportja, hanem másoktól. Ezzel szemben jelentős és izgalmas vállalás a nagyok játéka: a Rómeó és Júlia. Hogy a klasszikusból vállalható és megmutatható eredmény jöjjön létre, ahhoz színházi lelemények sokaságára lesz szükség – ezt mindenki tudja előre. Ehhez, persze, alkotóterepet is ad a darab, de nagy a rendező és a játszó kizsoltatottsága is: ott az esély az alulmaradásra a feladattal szemben, az sem biztos, hogy minden használható vagy sikeres lesz abból, amit kitalálunk az örök érvényű klasszikus nagyon mai feldolgozása során. Már pedig ki kell találni rengeteg mindent, mert a nagy mű sok-sok szempontból nem gyermekszínjátszókra méretezett. Még a témát tekintve sem biztosan, mert lehet ugyan bármilyen korcsoportban a nagy szerelemmel foglalkozni, játszani róla, de az ábrázolt élethelyzetekben mintha rendre idősebbekről lenne szó a darabban, mint amit a mi, a darabnak megfelelő korú gyerekeink megélhetnek...

Ebben a keresésben, kutatásban, kreatív színházi feladatsorban egészen izgalmas eredményeket hozott a palicsiak előadása. Van egy kerettörténet, amit szerencsére nem pörgetnek túl: valaki a kötelező irodalmat dolgozza fel, napjaink átlagdiákjaihoz képest meglehetősen lelkiismeretesen készül, de közben kommentálja is azt, amit éppen ír vagy olvas. Ezzel rendre szolgáltatja a szükséges mennyiségű narrációt, ami a kiragadott, eljátszott jeleneteket összeköti. Van egy olyan sík, amit mai zenékkal, songokkal tesz kiemeltté. És ezek a dalok jók! Nem feltétlenül a zenei minőségük miatt, hanem azért, mert kiválóan éneklük. Van a csoportban két olyan lány, akiknek az énekét sokkal tovább, az előadáson kívül is szívesen hallgattuk volna. És egy fiú olyan lazán rappel a darabban, hogy bár erről a műfajról nem feltétlenül a „szeretem” szó jut eszembe elsőként (nekem aztán nagyon is nem), de mégis érdekes, sőt egyes pillanatokban élvezetes, amit csinál.

Kitűnően mondanak kórusban szöveget. És felosztanak olyan szövegeket, amiket nem szokás, közben el tudják érni, hogy az egymás után következő megszólalók nem ejtik a fonalat meg a színvonalat, hanem bele tudnak simulni időnként még a dallamívekbe is, nincs törés, fenntartják a feszültséget. A palicsiak, akik ezen a napon nagyok voltak, valóban, Bácsfeketehegyen a színpadon játszottak, de mintha kamaratér lenne, úgy használták: díszlet semmi, mindent a csoport játékára építve jelenítettek meg. Szegeden a kamarateremnek használt, színházilag csak erős ráhagyással alkalmas termet kérték: nem jártak vele jobban.

Megjegyzés: ez a csoport nem első alkalommal jut el a Vajdaság képviselőjében az országos fesztiválra. Ez lehet, hogy nem esik jól más csoportoknak, de munkánkkal hadd képviseljük a minőséget, ha már válogatunk. A zsűrizés nem az egyenlősdiről szól („tavaly ők voltak, idén mi megyünk”), és nem is a gyerekek kulturális turizmusáról. A palicsiak szegedi sikere visszaigazolta a zsűri döntését: aki ellenőrizné, az megnézheti az előadás felvételét a DRAMAPEDAGOGIA nevű YouTube csatornánkon, az idei országosról feltöltött másik hat előadással együtt. (Így együtt kellemes színházi estét adnak ki.)

ORSZÁGOS FESZTIVÁL

Gyermekszínjátszó körkép – Szegeden

Körömi Gábor

A Magyar Drámapedagógiai Társaság (MDPT) a hazai drámapedagógia ügyének képviselője mellett a hazai gyermekszínjátszó mozgalom támogatását jelölte ki legfontosabb céljaiként. Ennek érdekében hirdeti meg partnerszervezeteivel együtt minden évben a Weöres Sándor Országos Gyermekszínjátszó Találkozót (WSO). A megyei és a regionális találkozók után az országos fesztivál következik, melyet idén huszonnyolcadik alkalommal szervezett a társaság. A helyszín Szeged, a Szent-Györgyi Albert Agórában találkoztak az ország minden tájáról és a határon túli területekről a gyermekszínjátszók. A fesztivál előtt szakmai konferenciára hívtuk azokat a gyermekszínjátszás iránt elkötelezett rendezőket és szervezőket, akik jelenleg, és reményeink szerint az elkövetkező években fontos szerepet tölthetnek be a hazai gyermekszínjátszó mozgalomban.

Megkérdeztük a megyei és regionális találkozók szervezőit, valamint a szakmai zsűribe hívott szakembereket, hogy kiket javasolnak a konferenciára. (Idézet a felkérő levélből:) „Mindannyian tudjuk, fiatal és tehetséges csoportvezetők, rendezők nélkül nincs jövő a gyermekszínjátszásban. Ezért is szeretnénk megszólítani olyan gyermekszínjátszó rendezőket, akik előadásukkal az utóbbi években, vagy éppen idén ígéretesnek mutatkoztak, és bár most még nem jutottak tovább, de a jövőben várhatóan számíthatunk rájuk és munkájukra a gyermekszínjátszás bemutatóinak regionális és országos szintjein.” A beérkezett javaslatok alapján elküldtük a meghívó leveleket és nagy örömeinkre több mint ötvenen elfogadták meghívásunkat a szakmai találkozóra és utána a kétnapos gyermekszínjátszó fesztiválra is. Maga a szakmai találkozó ötlete nem új, a nyolcvanas években felváltva volt gazdája Pécs gyermekszínjátszó fesztiváloknak és gyermekszínjátszó szemináriumoknak,

ahol egy-egy fontos témát jártak körbe meghívott előadások és szakemberek segítségével a vendégek. Az utóbbi években szinte minden országos fesztivál kísérő rendezvénye volt egy-egy jelentős szakmai program. Továbbá a fesztiváltól függetlenül is szerveztünk színjátszás témakörben rangos szakmai eseményeket: (valóban) nagyon sok regionális programot, és említhetjük az azóta a *generációk találkozója* néven ismert 2015-ös szakmai fórumot, avagy az Országos Gyermekszínház Rendezői Fórumot 2017-ben, az utóbbiakat a Budapesten, a Marczibányi Téri Művelődési Központban.

2019. június 6-án csütörtökön, a fesztivál nulladik napján délután került sor a Gyermekszínház körkép (helyzetjelentés, helyzeteink jelentése) című konferenciára. A meghívott előadók igyekeztek a gyermekszínház mellett helyzetképet adni a határterületekről, a szó szakmai (diák- és felnőtt színjátszás, felsőoktatás) és földrajzi (nemzetközi kitekintés, határon túli helyzet) értelmében is.

Mindenekelőtt egy rövid ismerkedő játéksorral kezdtünk, annak érdekében, hogy a résztvevők egy kicsit ösztönözödjön. Kipróbáltuk a drámás bingót, kerestünk hasonló tulajdonságokat és megnéztük, hogy hányféle barátot tudunk emlékezetben tartani. Ezek után került sor a szakmai előadásokra, melyek tartalmi összefoglalója következik az alábbiakban.

Regős János, a Magyar Szín-játékos Szövetség elnöke, a Székény Színház korábbi vezetője előadásában az amatőr-színház és a gyermek- és diákszínház generációk közötti kapcsolódási lehetőségeiről beszélt. Sokan vannak ma a színházi életben, akik az amatőr-színház mozgalomban mutatkoztak meg először egy-egy műhely keretein belül. A színház végváraiból, Szentendréről, Kecskemétről, Szegedről, Gödöllőről, Inárcsról, Nyíregyházáról, Pécsről, Celldömölkéről nem csak színházi alkotók, hanem színházpedagógusok is érkeztek és érkeznek, akik mestereik után viszik tovább a csoportokat, műhelyeket. Nem csak a határon belül ez a helyzet, de például Füleken, Lendván, Dunaszerdahelyen is. Az amatőr-színház mozgalom szakemberei, foglalkoznak bármely korosztállyal, az utóbbi években szorosabban együttműködnek egymással, figyelik a társrendezvényeket, hiszen tudják, hogy a mai gyermekszínház a középiskolában diákszínház, majd talán felnőtt színház lesznek.

A Magyar Szín-játékos Szövetség őszi rendezvénye, a Fesztiválgőztesek Fesztiválja, a „Feszt Fest” a MU Színházban. Erre a rendezvényre az ODE és az MDPT ajánl gyermek- és diákszínház előadásokat. Hasonló rendezvénye a szövetségnek a Magyar Művek Szemléje, ahová szintén eljutnak diákszínház előadások is. Elmondható, hogy a Magyar Szín-játékos Szövetség számíthat a gyermek- és diákszínház csoportokra. Jelenleg folyik az egyeztetés az együttműködés további lehetőségeiről, például közös iroda fenntartásáról és adminisztrációs munkatárs alkalmazásáról a minisztériumi támogatás függvényében.

Előadása végén megemlékezett nemrégiben elhunyt költő barátjáról, kollégájáról, Térey Jánosról is, akivel együtt zsúriztek a 2018-as POSZT-ra, és akinek legutolsó regénye, a *Káli holtak* színházi közegben játszódik.

Balla Richie, az Országos Diákszínház Egyesület (ODE) képviselőjében mutatta be a 30 éves szervezet jelenlegi helyzetét. Tavasszal, a regionális találkozók után konferenciát szerveztek a XXX. Országos Diákszínház Találkozó kísérő rendezvényeként Gyomaendrődön, majd Pécsen került megrendezésre a II. Országos Diákszínház Fesztivál. Ősszel gálaműsorra készülnek a Nemzeti Színházzal együttműködésben. Kitért a regionális fesztiválok közti eltérésekre (tematika, költségvetés, programok) és egyezésekre is (lelkésedés, NKA támogatás).

A két rendezvény között az a különbség, hogy az ODT a közösségről szólt, ezüst és bronz minősítést kapott alkotó

közösségek kaptak meghívást. Volt olyan diákszínház csoport, aki előadás nélkül kapott meghívást, hiszen a szervezők az előadások mellett tréningeket is szerveztek, a végén pedig a szakmai zsűri csak különdíjakat adott ki. A Pécsen megrendezett ODF-en a színházi minőség volt a fókuszban, az arany minősítést kapott produkciók közül válogattak a regionális találkozók csoportszáma alapján kialakított kvóták szerint. Ezen a fesztiválon a diákok visszajelzései alapján erősödött a diákszínház szerepe, és természetesen sor került a legjobb előadás, legjobb férfi és női alakítás díjainak kiosztására. Két szekcióban, párhuzamosan folytak az előadások, így a fesztiválnak két zsűrije volt, akik egymás mellett adtak ki díjakat és különdíjakat.

Az előadó beszámolt az őszre tervezett ODE Gáláról, melyet a Nemzeti Színházzal együttműködésben terveznek, a találkozókhoz készült ODE mobilalkalmazásról, valamint az ODE TV-ről, ahol előadásokat, riportokat, videószerkesztéseket lehet látni. Az ODE táborainak ismertetése után a (valamivel távolabbi) jövő terveinek bemutatásával zárult az előadás. A jövőtervezés kapcsán az ODE egyeztető fóruma, a Wikipédia szócikk, az EDERED találkozók mellett szóba került a másnapi improvizációs tréning is, melyet elsősorban a konferencia résztvevőinek ajánlott.

Golden Dániel a Színház- és Filmművészeti Egyetem képviselőjében egy kis múltidézővel kezdte előadását. A hetvenes évek elejétől nagy utat tett meg a gyermekszínház mozgalom és a drámapedagógia. A TÁMOP 2017-es kutatásából kiindulva elmondható, hogy a színház mint szabadidős tevékenység ma már beépült a köznevelésbe és a felsőoktatásba. Jelen pillanatban minden harmadik általános és minden negyedik középiskolában van drámapedagógus végzettségű kolléga, igaz, ehhez képest a *dráma és tánc* tantárgy kevésbé elterjedt. A Dráma-Pedagógia-Színház-Nevelés kötetben megjelent, Pap Gáborral közös tanulmányukban kiemelték, hogy az alkalmazott dráma, a színházi nevelés és harmadikként a színház módszertanában és szakmabergárdájában vannak átfedések, s a kérdőíves felmérésekből az derült ki, hogy az ilyen típusú tevékenység az iskolában az egyetlen, ahol úgy érzi a diák, hogy róla van szó.

A Nemzeti Alaptanterv átalakulása kapcsán Golden Dániel beszámolt a tantárgy megmaradása érdekében tett lépésekről, ebben az MDPT mellett az MTA Drámapedagógiai Albizottsága is igyekezett a szakma érdekeit képviselni. Jelen pillanatban a *dráma és színház* tantárgy kereteinek kidolgo-

zása folyik. A drámapedagógia közoktatásban való megmaradása szorosan összefügg a felsőoktatással, elsősorban a tanárképzéssel, hiszen nem érdemes ilyen tanárszakot hirdetni, ha a tantárgy (akár az új, akár a régi névvel és tartalommal) kikerül a kötelező tantárgyak közül.

A felsőoktatásban ebben a tanévben sajnos lecserélték a veszprémi osztatlan tanárképzés oktatói karát, viszont elindult módszertani fejlesztésként a Színház- és Filmművészeti Egyetem EFOP pályázata. Öt művészeti egyetem konzorciumában 2018-2020 között valósul meg a módszertani fejlesztés, melynek célja, hogy modern művészetpedagógiai gyakorlatukat közvetítsék a közoktatási intézmények felé. A SZFE több alprojektet is indított, közöttük a színjátékos program egy színjátszó csoport négyéves tevékenységéhez szeretne módszertani segítséget adni, egy másik program a személyiségfejlesztéssel, önismerettel foglalkozik. Külön munkacsoportot alakítottak az osztályszínházi forma bemutatására és hasonló keretben foglalkoznak az ünnepi műsorok, az ünneplés témájával.

Bethlenfalvy Ádám színész-drámatanár, egyetemi oktató a színházi nevelés nemzetközi kontextusával foglalkozott. Bemutatta a frankofon, a német és az angolszász modellt.

A francia gyakorlatban (melyről Vatai Éva ír részletesen és rendszeresen) egy olyan partnerség alakul ki a színház és az iskola között, amiben egy színházi előadás létrehozásának érdekében dolgozik együtt a pedagógus és egy professzionális rendező. Sok esetben a pedagógia elé helyezve a színházi, művészeti szempontokat, például csak végzett, professzionális rendezők dolgozhatnak az előadáson. Az iskolákban ezen kívül egy tágabb értelmű „művészi kifejezés” című tantárgy van jelen.

Németországban sokféle modell létezik, hiszen az oktatást tartományi szinten szabályozzák, de elmondható általánosságban, hogy a tanrendbe van illesztve a színházi óra – erre a diákok jelentkezhetnek és színházi előadást hoznak létre. Az angolszász modellben „drama” a tantárgy neve, ami a magyarországi gyakorlatban tanítási dráma néven terjedt el, de ma már process drama-nak hívják. A színházi eszközöket a megélés, a probléma megértése érdekében használják a folyamatban, hogy belülről, történeteken keresztül értsék meg a különböző helyzeteket. A másik irány a színház tanítása: minden, ami a színházzal kapcsolatos tanulási terület lehet: a kritikairástól a színházi technikán át a színház történetig – elsősorban a középiskolákban. Elmondható sajnos, hogy a tárgy egyre inkább kiszorul a közoktatásból, az oktatás közszolgáltatás helyett a gazdasági szféra egyik elemévé vált.

A három modell háromfajta értékrendet is jelent. Azt jelzi, mi az alapvető viszony abban a kultúrában a színházhoz, mi a színház funkciója a közösségben, és ez mutatkozik meg az oktatásban is. A franciák egyfajta szentélynek tekintik a színházat, az elit kultúra részének. A német modellben a színház társadalmi fórum helye, itt a civileknek is bekapcsolódnak a színházi előadás létrehozásába. Az angolszász kultúrában vita tárgya, hogy megélni kell-e a színházat, vagy pedig tanítani kell róla.

Bethlenfalvy Ádám előadásának második felében beszélt az angol Devisig Theatre-ről, mely összevethető a magyarországi életjátékkal, mely elsősorban Szakall Judithoz és Gabnai Katalinhoz köthető. Ebben az alkotói módszerben közösen hoznak létre előadást, amely nem feltétlenül az alkotókról szól, mint az életjátékban, de nagyon erősen

közösségi. Vagyis a közösség hozza létre, a közösség akar valamit mondani a saját életükről, vagy valami olyan társadalmi problémáról, amit fontosnak tartanak.

A határon túli szervezetek képviselőjében először a Vajdaságból érkezett **Vörös Imelda** beszámolóját halhattuk, aki a Szabadkai Gyermekszínház színész-pedagógusa. Pedagógus pályája során számos csoportot vezetett Ludason, Noszán, ahol kulturális egyesületet hoztak létre a csoportok támogatására. Innen került a szabadkai színházba pedagógus-színészként, majd Bácsgyulafalván vezetett színjátszó tábort. Most óvodásokkal dolgozik, elsősorban mozgásra épülő előadásokat hozva létre.

A határon túli gyermekszínház minden nehezítő körülmény ellenére fontos szerepet tölt be a nyelv és a kultúra megőrzésében, talán ezért is ilyen népszerű. Az a szülő, aki egy másik országban élve magyar gyermekszínház csoportba járattja gyermekét, az a pedagógiai értékek és hasznosságok mellett még egy fontos dologban megerősíti gyermekét, hiszen ezekben a csoportokban a közösség, az együttműködés, a kommunikáció, a saját vélemény képviselése mellett a magyar kultúra ápolása és a nyelv megőrzése is a kiemelt célok között szerepel.

Varga Tamás a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet munkatársaként a határon inneni és túli szakemberek és szervezetek együttműködéséről szól, bemutatva a 100 éves vajdasági amatőrszínházást. A Művelődési Intézet mellett a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség dolgozik ezen a területen, segítve a csoportokat, találkozókat, táborokat szervezve nekik. Idén május 15-én alakult meg a Szín-Tér Társaság, melynek célja összefogni a Kárpát-medence amatőrszínház mozgalomát. A határon túli szervezetek egymást segítve igyekeznek az információkat és a jó gyakorlatokat átadni egymásnak, ez a frissen létrejött társaság ebben vállal koordinációs feladatokat. Magyarországi partnerek a Magyar Művelődési Intézet.

Ezt követte **Kaposi László** beszámolója a XII. Bácsfeketehegyi Vajdasági Gyermekszínház Műhelytalálkozóról, kiemelve a találkozó professzionális szervezését és lebonyolítását, a minősítést kapott előadások magas szakmai színvonalát.

Szabó Csilla és **Várady Kornélia** egy Révkomárom melletti településről, Örsújfaluból hoztak hírt a felvidéki magyar színjátszásról. Szabó Csilla beszámolójában kiemelte, hogy Szlovákiában sok jó csapat van gyermekszínházban és a diákszínházban is, de aztán valahogy a felnőtt színjátszók eltűnnek. A fesztiválok, továbbképzések és táborok hatására nagyon értékes műhelyek alakultak ki többek között Füleken, Dunaszerdahelyen, Kassán, Királyhelmeccen, az utóbbi településen speciális iskolásokkal készített előadást és szerepeltek a gyermekszínház rendezvényén, a Duna Menti Tavaszon, melynek hagyományosan Dunaszerdahely ad otthont.

Szlovákiában a felnőtt amatőrszínház mozgalom nehéz helyzetben van, az intézményi háttér szűkülése után a csoportok egyesületi formában próbálnak megmaradni. A Pódium Színházi Társaság is megalakult, aztán ellehetetlenült. A diákszínház nagyon erős, izgalmas, de nincs folytatás.

Várady Kornélia a saját településük és a színjátszás kapcsolatát mutatta be. Örsújfaluban, ahol az ÉS! Színház működik, amikor bezárták az iskolát, megszűnt a kulturális élet

is. A színjátszó csoport polgári társulássá alakult, melynek célja évente legalább egy előadás létrehozása, ezzel is megmozgatva a települést. Rendszeresen hívnak színházi előadásokat, kétnapos színházi találkozót szerveztek: ez az idén nyolcadik alkalommal szervezett Ekhós-Szekér Fesztivál. Erre a találkozóra meghívásos alapon lehet eljutni, az első nap a professzionális színjátszásé, a második napon az amatőr csoportoké a főszerep. Az ÉS! Színház fele pedagógus, sok a fiatal közöttük, csinálnak gyermekszínjátszó tábort, idén már két helyszínen várják az Árgyélus tábortba a jelentkezőket 6-tól 15 éves korig. Huszonöt év kemény munkája után megegyeztek a település polgármesterével, hogy bérbe veszik a helyi kultúrházat, melyet egyelőre egyszerűen csak romkultúrháznak neveznek.

Ezek után következett **az én előadásom**, mely a gyermekszínjátszás történetéből indult ki. Trencsényi tanár úr 2017-ben arról mesélt, hogy hogyan jutott el a kötelező és didaktikus színjátszó mozgalom az önkéntes, gyermekközpontú és ideológiamentes gyermekszínjátszásig, előtérbe helyezve a különböző reformpedagógiai irányokat, elsősorban a drámapedagógiát és a személyiségfejlesztést. Így jutottam el én is egy gyermekszínjátszó csoportba Gödöllőn, s lettem diák-, majd felnőtt színjátszó, később színész-drámatanár. Az addigi tudásom felhasználásával kapcsolódtam be a drámás szakirányú képzésbe, majd az MA, illetve az osztatlan tanárképzésbe. Ezért kezdtem bele oktatótársaim, barátaim, mestereim biztatására a doktori képzésbe, azzal a céllal, hogy amit addig gyakorlatban színjátszóként, rendezőként, csoportvezetőként, drámapedagógusként csináltam, azt egy ilyen képzés segítségével megpróbáljam megszerezni, összeszedni, a társadalomtudományok szemszögéből ránézni mindarra, hogy mi történt velem, mi történt velünk a színjátszó csoportban.

Fontos szerepe van ebben a csoport vezetőjének, de magának a csoportnak is. Alkalmazkodni a másikhoz, együttműködni a többiekkel, elfogadni másokat, hogy minket is elfogadjanak, szervezni az előadásokat. A próbák, a közösségi együttlétek, a táborok – azt vizsgálom az interjúk segítségével, hogy mitől lesz a színjátszó csoport hatásosabb és hatékonyabb nevelési helyszín, mint mondjuk az általános iskola vagy középiskola. A hiteles pedagógus aztán hiteles és őszinte gyerekeket kap, vonz magához, ami nem csak jutalom, de nagy felelősség is a csoport, a település vagy éppen egy nemzedék felé is.

Az előadásokat **Kaposi László** beszámolója követte a Weöres Sándor Országos Gyermekszínjátszó Találkozó jelenlegi helyzetéről. A jelentkező csoportok száma 200 fölötti, bár kevesebben voltak, mint tavaly. Ennek oka lehet egyrészt a pályázatok késedelmes kiírása, de okát lehet keresni a közoktatásban zajló változásokban is. Volt a találkozóknak olyan korszaka, amikor a csoportok száma 400 fölötti volt, de a magas létszám nem biztos, hogy minőséget is jelentett.

Elmondhatjuk azt is, hogy a WSO nem azonos a gyermekszínjátszással. A gyermekszínjátszás sokkal, sokkal több ennél a mezőnynél. Vannak más fórumok is, és nem is kell ezeket feltétlenül becsatornázni, csak tudjunk egymásról és ismerjük el egymás munkáját. A csoportvezetők döntik el, hogy részt szeretnének-e venni a WSO-n, mint ahogy azt is, hogy ott kérnek-e minősítést.

Beszámolt azokról a megyékről, ahol ugyan kevés a jelentkező csoportok száma, de ennél talán fontosabb, hogy

mégiscsak létrejött a találkozó. Budapest helyzete is megerősödött, tavaly három, idén pedig már négy helyszínen tartva megyei (kerületi) szintű találkozót. Célunk, hogy minél több hiányzó területet ismét bekapcsoljunk. Ennek a munkának az egyik fontos eleme, hogy megkérdezzük a rendezőktől, a szervezőktől, mit tehetünk ennek érdekében. Erről is szól most ez a konferencia.

Józsa Kata Kecskemétről hozott jelentést, ahol már harminc éve dolgozik, és egy kivétellel az összes megyei WSO-ban közreműködött. Bács-Kiskun megye mindig fontos szerepet játszott a gyermek- és diákszínjátszó mozgalomban. Igyekeznek a saját találkozóikat minőségi együttlétté, emlékezetessé, hangulatossá, egyben ünnepivé is tenni. Így érkeznek meg jelképesen a színjátszó csoportok Thália szekerén a Kecskeméti Ifjúsági Otthon színháztermébe, és ugyanezen a jelképes szekéren búcsúznak el egymástól a találkozó végén. Ehhez talált partnereket, barátokat az évek során, akik nem csak a kezdésnél, hanem az előadások közötti szünetekben is játszottak a gyerekekkel, a gyerekeknek. De közülük többen abbahagyták a színjátszást, és a kecskeméti találkozókra egyre fogynak a vidéki csoportok is. Ennek egyik okát Józsa Kata a képzések szűkülésében és leépülésében látja. Közművelődési intézményben dolgozó szakemberként a közoktatásból jövő kép nem túlságosan biztató. *A pedagógusokat támogatni és képezni kell, hogy újak is bevállalják egy gyermekszínjátszó csoport vezetését és jelentkezzenek az WSO-ra.* Beszélt a minősítésről, ami sok esetben visszatartja a csoportokat a jelentkezéstől, ugyanakkor tudja, amikor 2017-ben rákérdezett a társaság a minősítés szükségességére, egyértelmű igen volt a válasz. Örül a határon túli kollégák beszámolójának, keresni fogja velük is a kapcsolatot.

A beszámolók után arra kértük a résztvevőket, hogy kisebb csoportokban gyűjtsenek ötleteket, javaslatokat a magyar gyermekszínjátszó mozgalommal, a színjátszás közép- és hosszútávú jövőjével kapcsolatban. A kiscsoportok beszámolóját az alábbi témák szerint lehetett csoportosítani:

Javaslatok a csoportokkal kapcsolatban

A gyerekek túlterheltségén sajnós tudunk változtatni, de jó lenne segíteni a csoportok működését pályázatokkal, információkkal, szakmai tanácsadással. Szóba kerültek a közművelődési intézmények, a nemzetiségi iskolák, az NTP-s pályázatok, sőt a Határtalanul program is. Jó lenne egymás munkáját szakmailag és szervezeten is jobban látni, hogy tudjuk, mások hogyan dolgoznak, szervezik éves munkájukat és ehhez hogyan találnak támogatókat. Szóba került egy internetes adatbázis és felület létrehozása, ahol a csoportvezetők hatékonyabban tudják felvenni egymással a kapcsolatot.

Továbbképzések, szakmai kapcsolatok

Nagyon fontos része a felkészülésnek a továbbképzés. Ehhez meg kell találnunk a bekapcsolható pedagógusokat megyei vagy regionális szinten és az MDPT szakmai és esetleg anyagi támogatásával workshopokat, tanfolyamokat, szakmai napokat szervezni. Fontos része a szakmai kapcsolatoknak a csoportok (vagy a csoportvezetők) egymás közötti kapcsolatának megerősítése – kisebb FB közösségekkel, testvércsoportok összekapcsolásával egymás munkájának jobb megismerése érdekében. A társaság segíthet egy mentori hálózat létrehozásával, hogy a regionális szakembere-

ket megtalálják a csoportvezetők, ha segítségre van szükségük. Fontos segítség lehet, ha nem csak a WSO-n látja először egy másik szakember az előadást, hanem már korábban is rá tudunk nézni egymás munkájára.

Színjátászó találkozók

A színjátászó találkozó nem csak bemutatókat jelent, hanem szakmai programot a csoportvezetőknek és szabadidős programot a résztvevő gyerekeknek. Ehhez természetesen fontos a pályázati források biztosítása (hogy ne csak egy naposak legyenek a találkozók, kiegészítő programok helyi erők bevonásával) de volt olyan javaslat, amihez nem kell pénz: a találkozó színjátászó ünnep jellegének hangsúlyozása, akár játéktrening meghirdetése egymásnak. Felmerült, hogy a szakmai zsűri adhat bátrabban különdíjakat a csoportoknak a minősítések mellett. Jó tanácsként szóba került a kommunikáció hangsúlyozása a szervezők, a zsűri, a csoportvezetők és a csoport között.

Szakmai kiadványok

Régi probléma, hogy hol található jó alapanyagot a csoportvezető. A forgatókönyvek kiadása mellett lehetőség erre a legjobb előadások videofelvételeinek elérhetővé tétele (pl. a DRAMAPEDAGOGIA YouTube csatornánk további

bővítése – bár jelenleg is 60 körüli előadás felvétele látható itt), emellett gyermekszínházi szakmai anyagok (pl. Gyermekszínházi példatár oktatófilm-sorozatunk ismételt terjesztése, továbbá a 2017-es TÁMOP anyagoké). A társaság feladata lehet ebben még saját forgatókönyv pályázatok kiírása ünnepi műsorokra, dramatizálásokra.

Összegzés, visszajelzés

Ezen a ponton van a legtöbb kérdés bennem... Vajon egy ilyen konferencia után születhet-e egyből stratégia? Létrejött valami minimális konszenzus a résztvevők között? Az első lépés, a találkozás megtörtént, de a helyzetjelentés és a problémák felvetése mellett tettünk-e lépéseket annak érdekében, hogy a magyar gyermekszínházi stratégia előre tudjon haladni?

Másnap megérkeztek a csoportok, elindult a fesztivál. A résztvevők visszajelzései alapján egy remek hangulatú, bár kisebb létszámú találkozón vehettek részt a gyermekszínházi csoportok. A következő lépés mindenképpen a párbeszédé, erre a legközelebbi lehetőség az Országos Gyermekszínházi Rendezői Fórum lesz a Marczibányi Téri Művelődési Központban, 2019. szeptember 28-án. Találkozunk?

Az országos fesztiválon résztvevő csoportok és előadásaik adatai (szegedi fellépésük sorrendjében)

Kalamajka

Szegedi Jerney János Általános Iskola, Szeged
Sárkánybál
szerkesztett játék Weöres Sándor és Kárpáti Tibor verseire
Csoportvezető-rendező: Lovai Ágota

Főnix Csoport

Csengelei Alapfokú Művészeti Iskola, Csengele
Csongor és Tünde kicsit másképp
Vörösmarty Mihály művét átdolgozta Lantosné Horváth Irén és a csoport
Csoportvezető-rendező: Lantosné Horváth Irén

Kalamajka Együttes

Kecskeméti Vásárhelyi Pál Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, Kecskemét
Lélekmadár
Csoportvezető-rendező: Vass-Eysen Ábel és Wamzer Gabriella

CsepPet

Érsekvadkerti Petőfi Sándor Általános Iskola, Érsekvadkert
Mese a lányról, aki nem beszélt
Tóth Krisztina *A lány, aki nem beszélt* című művét átdolgozta Fontányi Andrea
A rendezésben közreműködött, a dalokat megtanította: Temeláné Csernák Bernadett
Csoportvezető-rendező: Fontányi Andrea

Turbó Csiga

Siófoki Beszédes József Általános Iskola, Siófok
A Nap leánya
A Napleány című görög népmese alapján
Csoportvezető-rendező: Takács Tünde

G.B.CS. IKT

Nagy Imre Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, Budapest
Örkényeskedünk...
Örkény István Egyszeres novelláinak felhasználásával
Csoportvezető-rendező: Körömi Gábor

Palicsi Színházi Grund – Nagyok

Palicsi Magyar Művelődési Egyesület és Miroslav Antić Általános Iskola, Palics, Szerbia
Rómeó és Júlia
Shakespeare művét átdolgozta Kalmár Zsuzsa
Zene: ifj. Kucsera Géza, harc (mozgás): Mezei Zoltán
Csoportvezető: Arnold Ildikó
Rendező: Kalmár Zsuzsa

Alföld Gyermekszínház

Debreceni Művelődési Központ, Debrecen
Haverkák, avagy...
Dankó Csaba *Haverkák* című művét átdolgozta Várhidi Attila
Csoportvezető-rendező: Várhidi Attila

Izgó-mozgó Színház

Vigyázó Sándor Művelődési Ház, Budapest
Mersz vagy mersz? avagy önszántából mindenki mer!
Csoportvezető-rendező: Almássy Bettina

Csosziboszik

Veszprémi Cholnoky Jenő Általános Iskola, Veszprém
Félelmeink
Csoportvezető-rendező: Neuburger Éva, Szegényné Kondor Csilla

Avastetői Pegazus Csikók

Avastetői Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, Miskolc
Tökéletlen szülők, tökéletlen gyerekek

Szabó Borbála *Szülők bosszúja* című művének ötletére készült életjáték

Csoportvezető-rendező: Nagy Andrea

Szálka Stúdió

Tatabányai Árpád Gimnázium, Tatabánya

Univerzoom (Törékeny, mint az üveg)

Antoine de Saint-Exupéry *A kis herceg* című művét átdolgozta Tara Andrea

Csoportvezető-rendező: Tara Andrea

Álmosdi Ekhós Rajkók

Roma Láng Egyesület, Álmosd

A cigányok tündére

Csoportvezető-rendező: Szilasi Zsanett

Pemetefű

Szegedi Jerney János Általános Iskola, Szeged

Ének a kőszívű királyról

Pilinszky János *Ének a kőszívű királyról* című művét átdolgozta Lovai Ágota

Csoportvezető-rendező: Lovai Ágota

Harkácsi Pimpó Bábcsoport

Gömörfalvi Alapiskola, Gömörfalva, Szlovákia

Vörös Rébék

Arany János művét átdolgozták a rendezők

Csoportvezető-rendező: Vezér Klára, Csutor Vezér Zsófia,

Dolinszky Irén

Petőfis Pupák

Gödöllői Petőfi Sándor Általános Iskola, Gödöllő

A walesi bárdok

Arany János művét átdolgozta Kis Tibor

Dal: Pap Gábor. Zenei válogatás: Kiss László

Csoportvezető-rendező: Kis Tibor

KÖBŐ Csoport

Eck Imre Alapfokú Művészeti Iskola, Pécs

Bully vagy nem buli

Segítő: Ujvári Gábor. Videó: Paplauer Tamás

Csoportvezető-rendező: Komlóczy Zoltán

Pogácsa az Arénában

Holdvilág Kamaraszínház Kulturális Egyesület, Budapest

Imbolygó iskolabolygó

Békés Márta *Imbolygó iskolabolygó* című verseskötetének felhasználásával

A zongoránál: Varga Zoltán. Mozgás: Hermál Henriett

Csoportvezető-rendező: Koltai Judit

Kisoroszlánok

Magyar Nemzetiségi Művelődési Központ, Lendva, Szlovénia

János vitéz

Petőfi művét átdolgozta Koter Gizella

Csoportvezető: Nagy Éva

Rendező: Koter Gizella és Nagy Éva

PERSZE

Petőfi Művelődési Ház és Könyvtár, Berhida

...függőben...

Elekes Dóra *A muter meg a dzsinnek* című művének felhasználásával

Zene: részletek a Bajdázó zenekar *Lekapcsolom a villanyt a fejemben* című dalából

Csoportvezető-rendező: Fésüs Éva

Szabó Magda Színijátékos Csoport

Szabó Magda Kéttannyelvű Általános Iskola, Budapest

Meséld el fiam

A halhatatlanságra vágyó királyfi c. mese felhasználásával

Csoportvezető-rendező: Szalai Ádám, Várkonyi Dániel

Magocska

Attila Király Gimnázium, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, Sárköz Alapfokú Művészeti Iskolája, Aba

A tojás

Fésüs Éva *A három tojás* című művét átdolgozták a rendezők

Citerakíséret: Szecsódi Rita

Csoportvezető-rendező: F. Korcz Judit és Tömör Zsuzsanna

Bendegúzok

Országos Kristóf Általános Iskola, Sirok

A bajusz

Arany János művét Belinszki József és Gál Zoltán dolgozta át

Csoportvezető-rendező: Gál Zoltán

Huncutkák

Szacsavay Imre Általános Iskola, Nagyvárad, Románia

A boszorkány lányai

A népmesét átdolgozta Ruzs Csilla

Csoportvezető-rendező: Ruzs Csilla

Minden megvan

XXVIII. Weöres Sándor Országos Gyermekszínijátékos Fesztivál

Perényi Balázs

A gyerekszínijátékos köszöni, jól van. Vannak évről-évre megújulni képes alkotók, köztük nem egy évtizedek óta fontos szereplője a szcénának, akik mégsem dolgoznak csak rutinból. Segíti is őket saját rendezői eszköz-készletük, amit évek során összekovácsoltak, miközben megőrizték kíváncsiságukat, gondolkodásuk eleven-ségét. És vannak eredeti tehetségű, több mint ígéretes fiatal drámatanár-rendezők.

A sok jó előadás mellett megszületnek az év „nagy” előadásai. Nem véletlen a többes szám, legalább három ilyen felejthetetlen, fontos színházi élményeim közé besorolódó gyermekszínijátékos előadást láttam idén. Ezek után életünk fontos kérdéseiről kicsit mást gondolok, mozdítottak világgépemen, a jelenséget máshogy, más-honnan mutatták; „ismeretlennek az ismerőst” vagy „ismerősnek az ismeretlent”. Efféle alkotást létrehozni nem lehet szakmában, nem lehet tervezni („idén nagy előadást csinálunk”), nem elég hozzá az eltökéltség és a tehetség. Véletlen vagy sorsszerű összetalálkozásokból fakad; csoportvezető, téma, alapanyag, csoport,

választott színházi nyelv, a világ állapota, kimondott-kimondatlan nagy kérdések a jelenben – mindezek összeállhatnak nagy színházzá.

Formai és műfaji gazdagság és sokszínűség jellemzi a gyerekszínházi színházi életet. Él minden műfaj: a meseadaptáció, más prózai művek (novellák, kisregények) színre vitele, szerkesztett játék, klasszikus drámák korosztályhoz igazítása, improvizációkból született életjáték. Szerencsére minden korosztály megtalálja világra kérdezéséhez megfelelő színházi formát, ebben a stílári sokszínűségben (láttam kitűnő előadást első-másodikosokkal, nagyobbacska alsósokkal, kiskamaszokkal és majdnem gimnazistákkal). Beszámolóm szerkezetét az egyes gyerekszínházi formákhoz sorolás adja, s mint minden rendszerezés, ez is nehezen tud mit kezdeni a határterületre tévedő, kereső és stílussteremtő előadásokkal; de talán az áttekinthetőség, a rend érzetét kelti a besorolás, s talán mégiscsak megkönnyíti a tájékozódást.

Szerkesztett játékok

Elsősorban a kicsik formája, de nem kizárólag az övék. Gyakran segítenek az összeszerkesztett versek a kamaszoknak is, hogy rákérdezhessenek önmagukra és a világra. Fontos, hogy valamiféle dramaturgiai ívet, nézőt vezető hatásdramaturgiát adjon ki a választott szövegek egymásutánja, és a hozzájuk rendelt játékok. Ennek alapja lehet a téma, a gondolat, az atmoszféra, valamiféle történet... Fontos még a választott szövegek minősége. Sajnos az internetes megjelenések kanonizálatlan felületei gyakran dobnak fel fontos élethelyzeteket, lelki tartalmakat megfogalmazni kívánó, de gyenge, direkt, alanyi szövegeket. S ha a kamasz már magának választotta ezeket, hát elég nehéz róla lebeszélni, s talán nem is kell.

Ebbe a csapdába kicsit belefutott **Kalamajka Együttes** (Kecskeméti Vásárhelyi Pál Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola) *Lélekmadár* című előadása, ám szerencsére Vass-Eysen Ábel és Wamzer Gabriella rendezése zeneiségével, formai szépségével és személyességével megnemesítette a kevésbé jó szövegeket is. Különnemű, de alapvetően igényes válogatás a szintén **Kalamajka** névre hallgató csoport (Szegedi Jerney János Általános Iskola) *Sárkánybál* című játéka aprócska gyerekek megjelenítésében. Weöres Sándor versei kevés anyagot nem dobnak ki maguk mellől, mégis szépen simultak ezekhez Kárpáti Tibor sárkányos versei, ebben a nagyon igényes, esztétikus produkcióban. A csoportvezető-rendező, Lovai Ágota tanítanivalóan transzponálja a zenei struktúrákat színházi nyelvvé. A „tanítanivaló” nem önkényes jelző, valóban azt gondolom, hogy jó lenne, ha ezt a tudását, vagyis ami ebből átadható, azt át tudná adni a kollégáknak. A *Sárkánybál* szövegei nem csak egyfajta tematikus kohéziót (sárkányokról szólnak a versek) teremtenek, hanem egy metatörténetet is mesélnek fiúk és lányok egymás felé fordulásáról, összecsapásáról, kölcsönös felfedezéséről.

Koltai Judit a **Pogácsa az Arénában** (Holdvilág Kamaraszínház Kulturális Egyesület, Budapest) vezetője egy szerzőtől egy kötetből, Békés Márta *Imbolygó iskolabolygó* (a versek sokkal jobbak, mint a rémisztő cím) című kötetéből válogatott verseket tucatnyi játszójának. Hálás anyagnak bizonyult, s adva volt a stílári, hangulati egység. 12 perc energiarobbanás, élőzenével, énekkel, tánccal, talán az egész fesztivál legpontosabb, legjobban bepróbált előadása volt. Mégsem éreztem idomítást, a gyerekek nagy örömmel működtették az erős formát. Pazar volt az előadás humora.

Balladák, verses mesék, elbeszélő költemények

Fontos, hangsúlyos, sok előadás született ezek alapján, sok jó előadás. Számszerűen meg is nyerték a műfajok versenyét. S leginkább Arany János megunthatatlan örök klasszikusai (klasszikus, minden időben korszerű) balladáit és elbeszélő költeményeit miatt. Mert nem kétséges, hogy nem kötelező voltuk, hanem drámaiságuk, nyelvi gazdagságuk és kifejezőerejük, na és – erről nem szabad(na) megfeledkeznünk – humoruk előhívja a színpadra fogalmazás vágyát.

Kezdjük *A bajusszal*, mert ez lenne az ellenpélda. Nemigen értem, hogy mit lehet kezdeni ezzel a (nem vesztélytelen) sztereotípiákat mozgó, szerintem mondjuk *A fülemilével* össze sem mérhető művel. Ám mégis, lehet! Ezt bizonyítja egy nagyszerű, általunk ajánlott, de sajnos a szűkös lehetőségek miatt a fesztiválon nem látható előadás fényesen (**Pimasz Kamasz**, Rózsavölgyi Márk AMI, Balassagyarmat, *A bajusz*, B. Nyíregyházi Ágnes). Hasonlóan diadalmas cáfolat a **Bendegúzok** (Országgh Kristóf Általános Iskola, Sirok) előadása. Gál Zoltán rendezése a tőlük megszokott féktelen játékkedvvel és örömmel meséli el kacagtatóan a történetet. Nagy erénye a közösségi játék, ahol megfelelő kihívást jelentő feladatot teljesít magabiztosan bátrabb és gyakorlatlanabb, adottságosabb és szerényebb képességű gyerekek. Játékköröm, megbocsátó és ironikus szeretet hatja át a produkciót, és ez átugárzik a történetbe. Együtt kacagjuk ki a népcsoportokhoz, kultúrákhoz kötődő sztereotípiákat.

Arany János átírat a **Harkácsi Pimpó Bábcsoport** (Gömörfalvi Alapiskola, Szlovákia) *Vörös Rébék* bábjátéka. Az átírással kockázatos kalandba bocsátkoztak a csoportvezető-rendezők, Vezér Klára, Csutor Vezér Zsófia, Dolinszky Irén, hiszen Arany János versmondatai nemigen tűnnek meg maguk mellett szükségszerűen esetleges és suta, vagy csak kopogós prózai mondatokat. Mégis sikerült, nagyon is sikerült munka a bemutató.

Teljesen világosan meséli el Arany János talán legbonyolultabb balladáját. Értik és beszélnek a szerző humorát. Ez sem kis teljesítmény, de ráadásként gyönyörűek az árnyjátékos figurák és imponáló a mozzgatás. Kár, hogy határon belül kevés hasonlóan nivós gyerek-bábjátékot látni.

Újra felfedeztetni velünk *A walesi bárdokat* a **Petőfi Pupák** (Gödöllői Petőfi Sándor Általános Iskola). Kis Tibor rendezése sajátot utat járt be, és ez igencsak tanulságos lehet. Tavaly készült az előadás, de mivel az alkotók érezték, hogy több van benne, több van a játszóknak; hát idén tovább dolgoztak rajta. Megérte, hiszen az idei fesztivál egyik leghatásosabb produkciója született így. Belenőttek, -értek a játszóknak a formába. Kis Tibor formateremtő készsége, színházi hatásokat (képet, zenét, fényt stb.) birtokló rendezői tudása társult egy játékban kiteljesedő, megerősödő csapat színészi erejével. Pap Gábor írta a zenét, a *Trónok harca* zenei motívumai transzponálva nehezen felismerhetően, de annál hatásosabban szolgálják az előadást.

Hasonlóan drámai, verselésében virtuóz, mégis könnyen mondható Petőfi Sándor *János vitéze*, amely alapján a **Kisorozslánok** (Magyar Nemzetiségi Művelődési Központ, Lendva, Szlovénia) meséltek saját magukról. Kötter Gizella átírata szeszélyesen ugrál a történetben, néhol jó játéklehetőséget kínáló helyzetet lép át, míg kevésbé drámaikat megőriz, de sebjaj, a Nagy Éva által gondosan vezetett gyerekek megtalálják benne önmagukat. S bár rendezőileg (ők ketten jegyzik az előadást) közel sem olyan kiforrott munka, mint teszem azt a sirokiaké, vagy *A walesi bárdok*, nagy öröm, hogy egy ígéretes gyerekcsoport dolgozik ismét Lendván, ahol korábban komoly tradíciója van az amatőr (gyerek, diák és felnőtt) színháznak.

Novellák és kisregények a színpadon

Nem gondoltam volna, hogy felsősök ilyen jól értik és közvetítik Örkény István humorát. **G.B.CS. IKT** (Nagy Imre Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, Budapest) előadása szerencsére sokkal érthetőbb és kevésbé kacifántos, mint a nevük. Sok, túl sok, játékot megtörő és kiszámítható Lajkó Félix zenével kötik össze egyperces-füzérüket, az *Örkényeskedünk*-et. Az előző mondattal zárom is kritikus észrevételeim lajstromát. A kamaratérben elővezetett, gyúrt, hajtogatott, ragasztott újságpapír (az egyik egyperces „főszereplője”) kellekkel megformált Örkény-etűdök mély humora, gondolatisága (sőt filozofikussága) meggyőző. Körömi Gábor rendezésének legjobb pillanataiban, és van ebből nem kevés, a játék gazdagítja a novellákat. „Újraolvasatja” azokat. Egyaránt megdolgoztatja gyerek és felnőtt nézőjét, de ez az együtt gondolkodás játékos és könnyed, mint egy izgalmas társasjáték.

...*függőben*... címen játssza a **PERSZE** csoport (Petőfi Művelődési Ház és Könyvtár színjátszói, Berhida) Elekes Dóra regényének átíratát. De jó, hogy vannak művelődési házi csoportok! De kár, hogy kevés van! Főleg, ha ilyen remekül vezetett, igényesen fogalmazó csapatok léteznek. *A muter meg a dzsinnek* nem először szerepel gyerekszínház fesztiválon, nagyon hálás alapnak tűnik; éles, pontos, drámai és megrázó. Fésűs Éva rendezése költői színház; üres üvegek teremtenek helyszínt, adják a kelleket. Megteremtődik az a fojtogató milió, amelyben az alkoholista anya szégyenbe, magányosságba, boldogtalanságba zárja gyermekét. Nagyon értékes az a mives, autonóm színházi nyelv, amin az alkotók beszélnek, még akkor is, ha nehezen fejthető. Ugyanis a történetmesélés és szcenírozás lírai logikája néha félreolvasatja a cselekményt. Vannak olyanok, akik nem ismerték a művet, és úgy értelmezték az előadást, hogy az a fiatalkori függőségről, alkoholizmusról szól.

Hasonlóan igényli a néző „munkáját”, értelmező közreműködését az **Avastetői Pegazus Csikók** (Avastetői Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, Miskolc) *Tökéletlen szülők, tökéletlen gyerekek* előadása. Múlt és jelen képei váltakoznak, a szülők gyermekkorából megidéződnek meghatározó élethelyzetek. Ezek magyarázzák jelenkori nevelési elveiket, szülői attitűdjüket. Fontos gondolat, érzékletes forma, kár, hogy a technikai bizonytalanságok, pontatlanul beadott fény, zene megnehezítik a befogadást. „Szabó Borbála *Szülők bosszúja* című művének ötletére készült életjáték” – fogalmaz ismertetőjük. Valóban jelentős az elmozdulás az alapműtől, szinte csak alapötletét vették át, és azt is megpörgették egy kicsit, s nem előnyére. A rendező, Nagy Andrea elmondása szerint a gyerekek nem tudták elfogadni a szerző alapötletét, hogy a szülők valódi „szétcsapós” bulija oldja fel a nemzedékek, megfegyelmezettek és fegyelmezők közti feszültséget. Nem hinnének az ilyen felmenőknek a kamaszok, érvelt a csoport. Ezért náluk merő színház a szülők fékevesztett bulija, csupán nevelési célokat szolgál. Példázatos tantörténeté teszi a radikális változtatás Szabó Borbála elbeszélését. Mégsem érezzük, pontosabban esetleg utólag érezzük csak annak, olyan felszabadító hatású a jó humorú, kicsit kusza, de annál lendületesebb játék. Együtt nevetünk szülő és (kamasz)gyerek szeretettel átszótt ősi és szükségszerű viszályán. Méltán volt közönségsiker; rálátni közös dolgainkra, s közösséggé váló közönségként reagálni ezekre emlékezetes és ritka színházi esemény.

Magasrendű és költői produkciót hozott immáron sokadszor a fesztiválra a **Szálka Stúdió** (Tatabányai Árpád Gimnázium). Érzéki, metaforikus, filozofikus előadás az *Univerzoom (törékeny, mint az üveg)*. Tara Andrea rendezéseiben a színház hiteles jelenlétét, igaz alakításait (ez az alap, e nélkül nincs jó színház, pláne jó gyerekszínház!) megemeli az egyszerű eszközökkel színpadra álmodott érzékletes, teátrális költészet. A

látvány nem öncélú, gondolatot hordoz, és a drámai történések terét adja. Idén különböző színű és méretű labdák voltak a bolygók, így teremtették meg az Univerzumot. A mindenséget járták be a kamasz szereplők, mint a kis herceg Antoine de Saint-Exupéry művében. Csodás átértelmezését adták *A kis herceg* motívumainak. Különösen hálás vagyok a bátorságért, ahogy személyessé tették, saját életükbe fordították a közhelyessé citált mű szimbólumait. A magam részéről viszolygok az alpműtől, hamisnak, kimódoltnak gondolom... De lehet, hogy nincs igazam. A Szálka előadása viszont igaz volt és megrendítő! Olyan nehéz témákat járt körül, mint az időskori elbutulás, s tette ezt őszintén, költőien és általános érvényűen (nem közhelyes általánossággal). Új nézőpontból láttuk életünk legfontosabb történéseit, és elmozdított bennünk valamit, s így segített megérteni és feldolgozni... Fontos előadás.

Klasszikus drámák a gyerekszínjátások színpadán

Két érvényes nagy klasszikust is láthattunk Szegeden. Mindkettő a szerelemről (is) szól, mindkettő főszereplői boldogságkereső fiatalok. Jó előadás mindkettő, ebben is hasonlítanak, különböznek viszont a színrevitel módjában.

A **Főnix Csoport** (Csengelei Alapfokú Művészeti Iskola) előadásának címe *Csongor és Tünde kicsit másképp*. Valóban Vörösmarty Mihály művét saját olvasatukban mesélik újra, saját szövegekkel, saját(os) humorral, saját reflexiókkal. De újramesélik! A Csongor és Tündét mesélik, és szép hűtlen hűséggel. Együtt haladnak a cselekménnyel, átfordítják a mű figuráit, helyzetait. Ismerősen mainak mutatják például a vándorokat: a Kalmár telemarketinges vállalkozó, a Fejedelem manipulatív politikus, a Tudós elvont kocsmafilozófus). Mégsem fokozódnak le, banalizálódnak el az alpmű értékei. Árulkodó, hogy milyen hitelesen és jól szólnak az eredeti sorok. A Csongor és Tünde lenyűgöző hegyorom, s ha néha neki is vágnak alkotók, hogy megmásszák, legtöbbször megtorpannak, visszafordulnak vagy megkerülik, esetleg felfutnak lendületből egy szomszédos dombra és azt mondják sikerült a csúcstámadás. Lantosné Horváth Irén rendező felvitte rá gyerekcsoportját könnyeden és jókedvűen, s mi is sokat nevtünk látva az expedíciót.

Más úton indult a **Palicsi Színjátékos Grund**, a **Nagyok** (Palicsi Magyar Művelődési Egyesület és Miroslav Antić Általános Iskola, Palics, Szerbia) *Rómeó és Júliá*-ja. Ők 28 percbe sűrítve adják a drámát. Élesen, szenvedélyesen, keményen fogalmazznak. A jeles közsínházi alkotók, Kalmár Zsuzsa színésznő az előadás rendezője és munkatársai nagyszerűen dolgoztak Arnold Ildikó csoportvezető gyerekeivel. Nagyon jók a fiatalok. Energikusak, érdekesek, szenvedélyesek, alig hihető róluk el, hogy tizenévesek csak, pedig azok. Végigviharzanak a történeten; táncolnak, rappelnek, vívnak, ölelnek, ölnek, és halnak. Erős színházi forma segíti őket.

Gyerekszínpadra, gyerekszínpadon születő drámák

Jubilált tavaly az **Alföld Gyermekszínpad** (Debreceni Művelődési Központ) és a fesztiválon köszöntötték rendezőjét Várhidi Atilát is. Talán nem tévedek, ha azt mondom, hogy az együttes a legrégebben azonos vezetővel dolgozó, és magas színvonalon dolgozó csapat. Idei előadásuk, a *Haverkák, avagy...* is felvillantotta a rendező korábbi munkáinak erényeit. A gyerekek expresszív, szélsőséges játékmódja meggyőző volt, azonban Dankó Csaba *Haverkák* című „kamaszbohózata” nem bizonyult hálás alapanyagának. Visszafogta őket a szöveg: a felnőttfejjel ábrázolt kamaszhősök, felnőtt „diákhumor”, a dramaturgiai következetlenségek.

Almássy Bettina amellet, hogy az egyik legjobb diák-, és gyermekszínpad rendező, több nagyszerű dráma szerzője is. Az **Izgó-mozgó Színpaddal** (Vigyázó Sándor Művelődési Ház, Budapest) bemutatott *Mersz vagy mersz? avagy önszántából mindenki mer!* előadásuk két történetet mesél egybe. Az egyik egy meggyőző saját történet; egy közösségben elvaduló felelsz vagy mersz játékról, ami pusztító bullying-ba torkollik. Fontos téma, imponáló színházi nyelv, remek játékos – elegáns és sodró történetmesélés. A gyerekek improvizációiból egy remek kamaradráma született. Aztán becsatornázódik a másik történet, az ifjúsági színházi slágerdarab, a *Kövek*, amelyben halálos játékká válik a kövek hajigálása a felüljáróról a száguldó autókra. Nem fér össze a két történet, nem is lehet összefélceni. Sokkal megrázóbb a hétköznapi szörnyűséget ábrázoló saját sztori, mint a „nagy drámát”, emberhalált mutató kölcsönzött. Jelentős, erős hatású előadás született így is.

Improvizáció alapján születő előadások, életjátékok

A bullyingról szól a **KÖBŐ Csoport** (Eck Imre Alapfokú Művészeti Iskola, Pécs) *Bully vagy nem buli* című előadása. A csoportvezető-rendező, Komlóczy Zoltán térspecifikus, sétáló színházi helyzetet kínált a játékosnak, és ők bátran, kedvvel „bele is állnak”. Tudomást vesznek rólunk, sőt be is vonnak minket, teszik ezt nagy kedvvel és bátran. A forma működik, hol jobban, mert megemeli, jelenidejűvé, megismételhetetlenné teszi a pillanatot, hol kevésbé, mert nehezen követhetővé, szétfolyóvá teszi a játékot, de többnyire meggyőző a kísérlet. Különösen a záróképben, amikor egy üveg folyosó-hídról nézzük az udvaron árválkodó, kiszorított főszereplőt.

A szorongásokról, félelmekről szól a **Csosziboszik** (Veszprémi Cholnoky Jenő Általános Iskola) életjátéka, a *Félelmeink*. Pontosabb lenne „érzet- vagy hangulatjátéknak” hívni. A stilizált képek, akciók, mozgás

meggyőző erővel ábrázol érzeteket, élethelyzeteket, belső történéseket. Sokat tudunk meg a figurák, egyben a szereplők belső világáról. Az előadás két rendezője, Neuburger Éva és Szegényné Kondor Csilla „láthatóvá teszi a láthatatlant”, a belső világot, ami oly sok nagyszabású színházi kísérlet nemes törekvése.

Mesék

A mesékről átfogóbban írok. Nem azért, mert kevésbé lettek volna sikerültek, korántsem, hanem mert több közös vonást, formai jegyet vélek felfedezni, mint a korábban leírtaknál. Több sokszereplős, énekkel, tánccal, képekkel elővezetett, jól követhető előadást láthatunk. Ezekben ki-ki megkaphatta a neki való feladatot, és mindig kiemelkedhetett az a játészó, aki erre hivatott, és húzhatta magával a többieket. Egyszerű eszközökkel, néhány jelzéssel tetszetős látványvilágot teremtettek. Megértették és szolgálták a mesék általánosabb érvényű, mély, magas és széles jelentéseit. Tudták, hogy meddig tart a játészók és nézők koncentrációja, és ehhez szabták az előadásidőt. A **Pemetefű** (Szegedi Jerney János Általános Iskola) *Ének a kőszívű királyról* című előadásának külön erénye a rendezőt, Lovai Ágotát jellemző, fentebb leírt zeneiség, és a bátor anyagválasztás, hogy ezzel a csodálatos Pilinszky János-történettel foglalkoztak. Hasonlóan filozofikus *A Nap leánya* című olasz népmese, amelyet a **Turbó Csiga** (Siófoki Beszédes József Általános Iskola) mutatott be. Takács Tünde a rá jellemző közösségi színjátékos formákkal magabiztosan mesél a felszabadult gyerekcsapattal, akik szemmel láthatóan nagy kedvüket lelik a rossz, a gonosz, a pokol horrorisztikus megjelenítésében. Kétségtelenül ezek a legexpresszívabb jelenetek. Épp ilyen nagy örömmel rosszkalkodnak, boszorkánykodnak a **Huncutkák** (Szacsвай Imre Általános Iskola, Nagyvárad, Románia) *A boszorkány lányai*-ban. Szép történet a szerelemről Rusz Csilla rendezése, ahogy ők látják azt. Sok-sok játészörömmel, különösen, amikor ijesztgetni lehet. A **Magocska** csoport előadása is áradó kedvvel mesél (Attila Király Gimnázium, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, Sárvíz Alapfokú Művészeti Iskolája, Aba). Fésűs Éva *A tojás* című meséjét adják elő. Külön erénye F. Korcz Judit és Tömör Zsuzsanna munkájának a sok-sok remek alakításon, felszabadult energián túl a színrevitel igényessége, a jelmezek, az élőzene szépsége.

Némileg azonos, mégis más úton indultak el az **Álmosdi Ekhós Rajkók** (Roma Láng Egyesület, Álmosd), akik sok-sok hiteles viselettel, reális kellékkel, autentikus tánccal játészák *A cigányok tündére* című mesét. (A szerzőt sajnálatosan nem tüntetik fel a színlapon, szerepeljen legalább itt Szécsi Magda neve). Csoportnak és vezetőjének, Szilasi Zsanettnek fontos a hagyományörzés, a szereplők identitásának, a cigány hagyományhoz való viszonyának megfogalmazása. Ettől néha nehézkes a scenírozás, de összességében színes, szemképrázató bábos-élőszínes játészót látunk, sok remek alakítással.

Egészen eredeti a **Szabó Magda Színjátészó Csoport** (Szabó Magda Kéttannyelvű Általános Iskola, Budapest) csoportjának előadása. Még hasonlóra sem emlékszem vegyes korosztályú, zömmel alsós gyerekektől. *A halhatatlanságra vágyó királyfi* alapján improvizáltak a gyerekek Szalai Ádám és Várkonyi Dániel vezetésével, így születtek a *Meséld el, fiam* jelenetei. Kamaratérben játészanak, díszletük egyetlen asztal, kellékeik teatojás és csipesz. A színen vannak végig, és az első perctől az utolsóig totálisan oldottak, már-már lazák, elfogódottság nélkül önmaguk, vagyis önazonosak a játészban, humoruk felnőtt humor, de nem a felnőttek (rendezőik) humora. Nincs szükségük pörgetett tempóra, feszes koreográfiára. Csak vannak, de milyen nehéz is ez a „színpadon levés”, mennyi tréning, munka kell hozzá a színésznek –, nekik megy, mintha mi sem lenne egyszerűbb. Végül szeretnék szólni arról az előadásról, amelyik a legmélyebb nyomot hagyta bennem idén. Egy előadásról, amelyben kicsiny gyermekek fedeztetek fel velem egy kevésbé ismert kortárs „felnőtt-mesét”, és mutattak valami elemi, nem kisebb dolgokról, mint a társadalmon kívüliség szép-fájdalmas szabadsága, az örökbe fogadás nehéz-türelmes szeretete, a (fogadott) testvéri odaadás, egy nevelőszülőknél nevelkedő gyermek identitás keresése és megtalált identitása. *Mese a lányról, aki nem beszélt* – Tóth Krisztina története egy erdőn élő cigány házaspárról, akinek sorsára hagyott gyermekét falusiak nevelik nagy szeretetben. Mégsem tud addig beszélni, amíg nem ismeri meg múltját. Útjára elkíséri testvére, s miután találkozott a hóban-hőségben erdőn bolyongó szüleivel, megszólal. Nevelőszülei szeretettel várják vissza a kettős identitását megélő kislányt. A gyerekek bölcsen és humorral játészák összetett szerepeiket, szemléletmást értenek mindent. Énekelnek, táncolnak, báboznak könnyedén. Semmi nincs, ami ne ezt a szépséges történetet, a gondolatot szolgáltassa. Kétszer láttam, hasonlóan jól játészottak, hasonlóan erősen hatott Fontányi Andrea és Temeláné Csernák Bernadett nagyszerű drámatanári-rendezői munkája (**CsepPet**, Érsekúdvadkerti Petőfi Sándor Általános Iskola).

Az értékelésen jelen volt az iskolájuk igazgatója, aki megható büszkeséggel, elismeréssel beszélt a csoportról, a pedagógusokról, iskolájáról. Évekkel ezelőtt kitalálták, hogyan tehetnék vonzóvá a nógrádi kistéleplülésen található iskolájukat. Művészi nevelés, egyéni tanterv. S mára nem viszik el városba tőlük a gyerekeket. Jó lenne, ha hagynák a hasonló pedagógiai műhelyeket dolgozni, hogy csodák születhessenek, és nem mondanák meg nekik, hogyan csinálják azt, amit csodálatosan tesznek. S akkor efféle csodák születtek majd.

S a gyerekszínjátészás köszöni, jól lesz jövőre is.

Játék mint világnézet

Beszámoló a XXVIII. Weöres Sándor Országos Gyermekszínházi Fesztiválról

Pass Andrea

Számomra a zsűrizés felemelő, inspiráló tevékenység, annak ellenére, hogy a feladat nem könnyű, sőt, előfordul, hogy kellemetlen helyzetekbe sodor. A számtalan szempont figyelembevétel, a mérlegelés kritériumainak felrakása az adott „mezőnyhöz” mérten, a diákok iránt érzett felelősség nyomása a döntéshozatalban, a szakmai beszélgetéseken minden egyes előadás kapcsán a lényegre törő és előrevivő észrevételek megfogalmazása a megfelelő tónusban, ezekre koncentrálni helyes döntéseket hozni egy szerencsés esetben egész napot kitöltő fordulón számomra is megmértetés. A zsűri dolga egyel könnyebb, ha a Weöres Sándor Országos Gyermekszínházi Fesztivál utolsó állomásáról van szó, amit nevezhetünk gálának, hiszen itt már minden csoport győztes, nem kell minősítéseket osztani, ugyanakkor a szakmai beszélgetéseket így is megtartjuk. Felmerült zsűritársamban, Perényi Balázsban és bennem is, hogy vajon ezen a ponton mit tudunk mi hozzáadni a látott produkciókhoz, a csoportvezetők és a diákok munkájához? Mivel erre az eseményre mondhatni, hogy már-már kiforrott előadások érkeznek, gyakran visszatérő csoportvezetőkkel, talán annak megerősítése lehet a dolgunk, hogy a munkájuk érték. Mindig is tartottam az ilyen típusú fogalmaktól, de ez a két nap mégis folyton ezt a szót juttatta az eszembe. Mit jelent ma ez a szó? Jelent bármit a fiatalok számára? Kinek mi az igazán értékes? Mit tart egy csoport fontosnak? Mi van a fókuszában? Mitől válik a nézők számára is felismerhetővé? Mit helyez az előadás ideje alatt az én érzéseim, gondolataim fókuszába? Milyen kérdéseket indít el bennem? Mi által okoz számunkra az adott előadás örömet? Mi által okoz a játszóknak számukra örömet? Ezek mind az előadás erényeit, értékeit képezik.

Az idei fesztiválon csupa olyan előadást láthattam, amikben nagyon pontosan körülírható volt az a probléma, ami az adott közösséget érdekelte, amit fel akart dolgozni. A fókuszon túl nagyon fontos a témához megtalált forma, amiben a gyerekek felszabadultán tudták megfogalmazni az őket foglalkoztató kérdéseket. Láthattunk szerkesztett játékot alsós gyerekekkel, akik Weöres verseit használva, mint valami forgószél, a ritmusra és a dinamikai váltásokra támaszkodva játszottak „erőviszonyaikkal”, a *Sárkánybál* vége mégis az lett, hogy „béküljünk ki, ha lehet”, és lelkesen keztek rázta egymással. „Miért is vagyunk?” – tették fel a kérdést a Kalamajka Együttes játszóit, és a *Lélekmadár* képein keresztül tudtukra adták, hogy a generációjuk nem egy hiba, és aki ezt gondolja róluk, téved! Húsba vágó témák is előkerültek nagyon őszintén megfogalmazva, ilyen volt a függőség kérdése, annak csapdái egy stilizált játékban rajzolódta ki előttünk a PERSZE csoport előadásában (csoportvezető: Fésüs Éva). A bullying ezúttal egy, a színházi találkozón talán még nem is látott formában jelent meg előttünk, ez pedig a térspecifikus, vándorló előadás, amiben a diákok a nézőkkel való interakciót is képesek voltak irányítani. Ennek az előadásnak kifejezetten örültem,

hiszen a gyerekeket egy új formával ismertette meg a KÖBŐ csoport (csoportvezető: Komlóczy Zoltán).

Láttunk klasszikust „kicsit másképp”, *Csongor és Tündét* egy kamasz csoport műhelymunkájában (*Főnix csoport*), *Rómeó és Júlia* zanzát zenés formában (Palicsi Színház Színházi Grund-Nagyok), groteszket „*Örkényeskedve*” (G.B.CS. IKT.), kisebb arányban, de találkozhattunk kortárs művekkel is, Tóth Krisztina meséjével vagy Szabó Borbála művével.

Nagyon érdekes egy ilyen palettán megfigyelni azt is, hogy az egyes produkciók milyen mértékben viselik magukon a rendezők keze nyomát. Azt gondolom, hogy az úgynevezett rendezői színház éppúgy hasznos lehet a diákok számára, mint az a munkamódszer, amiben a gyerekek nagyobb teret kapnak a formák, játékok megtalálásában. Két különböző irány, de a diákok nagyon szívesen vesznek részt olyan játékokban is, amiben több a kívülről meghozott szabály. Ez igazából egy jól látható keret vagy mankó, és a gyerekek erre támaszkodva találhatják meg szabad mozgásterüket. A Petőfi Pupák *A walesi bárdok* című előadása (csoportvezető: Kis Tibor), vagy a Szálka Stúdió *Univerzoom* című játéka (csoportvezető: Tara Andrea) ide sorolható. A siroki Bendegúzok Arany János *A bajusz* című művének átdolgozása (csoportvezető: Gál Zoltán) számomra úgy tűnt, hogy a két munkamódszer tökéletes elegye. Tele erős színházi helyzetekkel, amik borzasztó hálás színészi pillanatokkal biztosítanak a játszóknak számára, a nézőknek pedig olyan élményt, amit még talán évek múlva is emlegetni fognak. A szakmai beszélgetéseken egyébként egészen különös élmény, amikor olyan rendező-csoportvezetővel találkozunk, aki nem is sejtí magáról kimagasló tehetségét, és itt muszáj név szerint kiemelnem az érsekvadkerti Fontányi Andreát, aki egy csodálatos előadást hozott el nekünk CsepPet csoportjával (*Mese a lányról, aki nem beszélt*).

A szakmai beszélgetésen elhangzott több csoportvezetőtől is, hogy a diákokat mennyire felszabadította a többi csapat munkája, például egy olyan felismerés, hogy bizony lehet merész formákhoz nyúlni, megszületett bennük az igény más, számukra új irányokba elmozdulni. Ezt azért is említtem meg, hogy ösztönözzem a csapatokat, nézzék egymás munkáit, vegyenek részt a szakmai beszélgetéseken, hiszen kialakulhatnak olyan eszmecserek, amelyek a következő munkájukra talán inspirálóan hatnak.

A kreativitás, esetünkben a színház, mint ösztönözési forma tökéletes eszköze annak, hogy a diákok időt és teret nyerhessenek arra, hogy feldolgozzák azt az ingeradatot, ami rájuk zúdul nap, mint nap, hogy megérthessék és reagálhassanak az őket ért impulzusokra. Talán erre van most a legnagyobb szükség, hogy lehetőséget teremtsünk nekik megállni, szétnézni, gondolni a látottakról valamit, azt megfogalmazni valamilyen formában. A csoportvezetőkön óriási a felelősség, hiszen munkájukkal így vagy úgy, de a gyerekek, a felnövekvő generáció világnézetét formálják. A 2019-es Weöres Sándor Országos Gyermekszínházi Fesztivál előadásai ennek megnyugtató lenyomatai.

A szegedi Weöresről, háromszor

2018 őszén a Szegedi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Karán dráma- és színházismeret osztatlan tanárszakos képzés indult az Összehasonlító Irodalomtudományi Tanszék színházstudományi munkacsoportja (Kürtösi Katalin, Kérchy Vera, Jászay Tamás) gondozásában. Szeged színházi központ, ahol a kicsi független csapatok szobaszínházi akcióitól a Dóm tér négyezer fős nyári népszínházáig terjed a repertoár. Ez is volt a szak indításának egyik motivációja, hogy ti. az ide járók a tanszéki munkatársak meglévő, a helyi és regionális színházi szakmával ápoltt aktív kapcsolatrendszerét hasznosítani tudják majd. Ezért volt nagy öröm, amikor megtudtuk, hogy a XXVIII. Weöres Sándor Országos Gyermekszínházi Fesztivál néhány év után újra a szegedi Agorában kap helyet. A rövid toborzás a Weöresről alkotott saját, kizárólag pozitív tapasztalataim megosztását jelentette, annak tudatosítását, hogy ez a legjobb hely tanulni és gondolkodni, ha a diplomaszerezés után iskolában gyerekekkel és drámával akarnak foglalkozni, hiszen itt az évad legjobbjaival van esélyük találkozni. Ezek után három elsőéves hallgató vállalkozott arra, hogy végignézi a programot és reflexióit, gondolatait lejegyzik a látottakról. Egy hosszú, ám ígéretes út elején vannak ők hárman, vagyis Bálint Zsófia, Czabala Zsófia és Kádár Krisztina, de ezt nem mentegetésként írom, hanem tényként: kérem az olvasót, hogy ennek tudatában olvassa írásaikat. És éppen ezért vagyok biztos abban, hogy az út következő állomásánál addig nem fognak nyugodni, míg be nem jutnak olyan előadásokra is, amik elkészülnek a programban, esetleg korlátozott nézőszámmal rendelkeznek. Ebből a prózai okból hiányzik a beszámoló három produkcióról: a veszprémi CsozsiBoszik, a tatabányai Szálka és a pécsi Kőbő Csoport munkáiról, ezt utólag is sajnáljuk. Viszont a pohár mégis (több mint) félig tele, hiszen a fesztivál huszonegy másik előadásáról szóló rövid impressziókat jó szívvel ajánlja az olvasó figyelmébe a blokk szerkesztője:

Jászay Tamás

Csillagok születnek

XXVIII. Weöres Sándor Országos Gyermekszínházi Fesztivál, Szeged

(...) Csongor és Tünde kicsit másképp

A **Főnix csoport** újragondolt klasszikusa nem in medias res kezdődik. Bevezetésként a színjátékosok kiválasztják az eljátszandó darabot, szerepeket osztanak, majd nekivágnak az előadásnak, belevéve ezzel minket a színházi előadásokat általánosan megelőző munkálatokba is. Van jelmez, díszlet, gyorsöltözés, minden, ami kell. Az előadás maga is lényegében még egy izgalmas és szórakoztató próbafolyamata a Csongor és Tündének, egyben kulisszajárás a színház kalandos világában. A fiatalok nyelvére lefordított, pár percben sűrített előadás határozottan elérte a célját, sikerült megérinteniük még a legfiatalabb korosztályt is.

Mese a lányról, aki nem beszélt

Az érsekvadkert **CsepPet csoport** egy népmesét választott, méghozzá olyat, ami nemcsak a gyerekeknek, de a felnőtteknek is felkeltette az érdeklődését. A történet egy házaspárról szól, akiknek született három gyermeke, egy tollas, egy síró szempár és a lány, aki nem beszélt (habár őt édesanyja már meg sem nézte, hanem kirakta egy kosárba és letakarta azt). A lányt megtalálták, felnevelték, ám az nem szólalt meg soha. Végül a testvérek egymásra találnak, majd elvezetik őt „igaz” szüleihez. A színes jelmezek, kellek, tánc és zene népies hangulatú, visszavezetnek bennünket hagyományainkhoz. A kis játékosok pedig rendkívüli élvezettel és a karakterükhöz hűen játszották a rájuk osztott szerepeket.

Örkényeskedünk...

A **G.B.Cs. IKT** elnevezésű csapat egy általános iskolásokból álló színjátszócsoporthoz tartozik. Ők meglepő módon nem népmeséhez vagy a „korukhoz illő” témához nyúltak, hanem egy gimis tananyaghoz, Örkény István híres egyperceseihez.

Több egypercest fűzött egybe az előadás, folyamatos „percenkénti” váltások voltak megállás nélkül, mégis könnyen érthető és látható volt a határ az egyes történetek között, köszönhetően például az előadásban előszeretettel használt kellékeknek. A darab vége egy általuk kitalált zárás volt, néhány egypercesből vett mozzanatokkal tarkítva, ami rendkívül kreatív és szellemes megoldás volt. Akár ismerjük, akár nem, mosolyt csalt az arcunkra.

Haverkák, avagy...

A debreceni **Alföld Gyermekszínház** előadásában a néző egy teljes pompában álló berendezett színpadot lát. A történet főszereplője egy magányos lány, aki egész nap nem csinál semmit, csak unatkozik. Nénje felad egy hirdetést, amiben barátot/barátnőt keres a lánynak, hogy tudja kivel eltölteni az időt. A lány beleegyezik, sorra jönnek a jelentkezők, ő meg számukra látszólag neveléses kérdéseket tesz fel, amiknek középpontjában általában mesebeli dolgok/lények szerepelnek. Az utolsó jelölt egy fiú, Petrus, akit minden érdekel, ami az időjárással és a hőmérséklettel kapcsolatos. A lányt kezdetben felbosszantja, de aztán rájön, hogy Petrus valójában jó fej. Az előadásnak látszólag függő vége van, sejtelmes: a nézőre bízzák, hogy ez egy legjobb barátság kezdete, vagy esetleg egy szerelem kibontakozásának nyitánya.

Ének a kőszívű királyról

Az előadást a **Pemetefű** csoport mutatta be. A szép kőszívű király szívében nincs se szeretet, se kegyelem senki iránt. A nép félt tőle, az emberek elálltak az útjából. Vonult a seeregével, és amerre csak járt, a kardjával hasított, kaszabolt és minden a porba hullt. Egy ilyen véres alkalommal azonban elkeveredett, ahogy sem találta sem a szolgáit, sem pedig a hazavezető utat. Így bolyongott sokáig, mígnem elérte a palotájához, ahol senki nem ismerte meg, csak bámult rá a „megannyi szolgáló nép”. Kidobták a palotából, mindenfelé zörgetett az ajtókon, de senki nem volt, ki beeresse a

megettört, öreg királyt. Még a halálnak sem kellett, hiába kívánta már. A megindító történet Pilinszky János által írt sorrai sorra csendültek fel az előadás során egyenleg, illetve kórusban is. A szöveg egyes részeit megzenésítették, így egymást váltogatta a prózai előadásmód és az ének. A tökéletesen megalkotott zenei világ mellett a mozgás világa is kellően kidolgozott volt. A szereplők egyöntetűen feketében voltak, ezzel is nagyobb hangsúlyt fektetve magára a történetre, illetve a mozgásra és a zenére, melyek együtt vezettek el bennünket a katarzishoz.

Imbolygó iskolabolygó

Békés Márta pedagógus *Imbolygó iskolabolygó* című kötetéhez nyúlt a budapesti **Pogácsa az Arénában színikör**. Az előadás középpontjában vicces iskolai történetek szerepelnek, melyekkel mint mindennapi kihívásokkal a tanulóknak szembe kell nézniük, kezdve a rettegett takarítónőtől az egyest előszeretettel osztogató tanárokig. A verses művet hol prózában, hol énekelve hallhatjuk, az előadást zongora kíséri. Az egyes történetek koreográfiája is tökéletesen illeszkedett az előadáshoz: az amúgy is sok energiával rendelkező gyerekek energiaszintjét teljes mértékben kihasználja, akik szinte meg sem állnak a színpadon, szó szerint felszántják azt.

János vitéz

A lendvai **Kisorozslánok** feldolgozásában került színre a János vitéz. A darabot magát keretbe helyezték, miszerint az iskolások olvasás közben bukkannak rá Petőfi nagy művére, majd ahogy haladnak az olvasással, úgy elevenednek meg Kukorica Jancsi kalandjai a színpadon. Három fiú felváltva játssza Jancsi szerepét, történetenként, énekenként követik egymást. Jól kitalált és begyakorolt koreográfia segítségével ábrázolták a karaktereket és a történet egyes álmásait a fiatalok. Tündérország varázslatosságának érzékeltetésére buborékokat fújtak, melyek akár a tündérszárnyak, repkedtek, szálltak a színpadon. A történet végén újra visszakerülünk a „jelenbe”, ahol az izgatott tanulók csak úgy falták a könyveket...

A tojás

Az abai **Magocska csoport** előadásában láthattuk *A tojás* című mesét. A darab két főszereplője Rontombontom és Ir-gumburgum király. Alattvalóik, a két nép állandóan viaskodott egymással, nem bírtak békében élni. Egy este az egyik királyság tyúkja átszökött a másik birodalomba, ahol tojást rakott, ám nem tudták eldönteni, hogy kit illet a tojás. Volt azonban abban a királyságban, ahol a tojást találták, egy okos lány, aki süteményt sütött belőle, amit megfelezett a két nép között, és ők azóta békességben élnek egymással. A két ellenséges nép megkülönböztetésére szolgált például a jelmez, az egyik narancssárga, míg a másik zöld ruhában játszott. A két királyság közötti viaskodást ötletesen oldották meg: valahányszor konfliktus merült fel a felek között, kötelek ragadtak és erőnek erejével húzni kezdték két oldalról. Az előadásban a jelmezek mellett a kellékek is domináltak, melyeket vélhetően a gyerekek maguk készítettek. Előadásukat nézve valódi játék tanúi lehettünk.

Czabala Zsófia

Örömszínház egy hétvégén át

XXVIII. Weöres Sándor Országos Gyermekszínházi Fesztivál

(...) A fesztiválprogram indításaként a szegedi **Kalamajka csoport** (Jerney János Általános Iskola) *Sárkánybál* című előadását nézhettük meg, az alig negyedórás produkció lendületével és életvidámságával jól elindította a fesztivált. A Weöres Sándor és Kárpáti Tibor verseinek felhasználásával készült előadásban a gyerekek fegyelmezettsége és az előadás könnyedsége mosolyt csalt sokak arcára.

A két nap folyamán rengeteg mesefeldolgozást adtak elő a gyerekek, köztük magyar népmeséket is, de más népcsoportok hagyományait is színre vitték. Az egyik ilyen előadást a siófoki Beszédes József Általános Iskola drámásainak tolmácsolásában láthattuk, *A Nap leánya* egy olasz népmese dalokkal tarkított feldolgozása volt. A **Turbó Csiga** csoport gyerekeinek koncentrált előadásában jól vegyítették saját lendületüket a történettel.

Az autentikus mesefeldolgozások közé sorolható még a nagyvárad **Huncutkák** előadása is (Szacsavay Imre Általános Iskola). *A boszorkány lányai* című népmese feldolgozásában kiemelkedő színészi átéléssel játszottak a gyerekek. A helyszínüket, vagyis a fény és a sötétség birodalmát a világítás különbségei mellett a testtartással is elkülönítették a gyerekek: mozgásukban a fényt a könnyedség jellemezte, a sötétséget pedig a görnyedt testtartás és a nehézkes, darabos mozgás.

A mesefeldolgozások között voltak klasszikusok, mint a fent említett kettő, és voltak újító jellegű darabok is, mint például a budapesti **Szabó Magda Színházi Csoport** előadása, *Meséld el fiam* címmel. Ők a halhatatlanságra vágyó királyfi meséjét dolgozták fel, remek humorral reflektálva a világ jelenlegi rendjére és magára a drámapedagógiára is. A gyerekek személyiségéből kiindulva lendületes, friss előadást mutattak be az alkotók.

A friss hangvételű előadások sorába tartozik az **Izgómozgó Színpad** (Vigyázó Sándor Művelődési Ház, Budapest) produkciója is, ők saját ötletük alapján, közösen hozták létre improvizációkból egy, a fiatalokat érintő és emellett a felnőttek számára is fontos produkciót *Mersz vagy mersz? avagy önszántából mindenki mer* címmel. Az előadás témája az iskolában megjelenő indirekt bántalmazási formák használata, a manipuláció és a csoportba tartozás kérdése, ami minden szempontból vékony jég. Az előadásnak nemcsak az üzenete volt jól kidolgozott, hanem a színpadi nyelve is. Végig ritmusgyakorlatokkal kötötték össze a jeleneteket, a színpadot jól kihasználva mozgatták a szereplőket. Az előadás központi eleme egy dobogó volt a színpad közepén, ezen ült a kórus, amiből az egyes jelenetek kezdeténél kiléptek a szereplők. Ahogy folyamatosan változott a kórus és a szereplők összetétele, világos lett, hogy tulajdonképpen bárki kerülhet bántalmazó vagy éppen bántalmazott helyzetbe is, szituációtól függően.

Hasonló társadalmi jelenséget boncolgatott a miskolciak előadása is (Avastetői Általános Iskola, **Avastetői Pegazus Csikók** csoport): ők Szabó Borbála Szülők bosszúja című művéből kiindulva alkották meg közösen a *Tökéletlen szülők, tökéletlen gyerekek* című előadásukat. Az előadás egésze a generációk közötti konfliktusra épít, megjelennek benne az internethasználat különbségei és a fiatalok határo-

kat feszegető magatartása is, akik nem számítanak arra, hogy mindez egyszer az ő nyakukba zúdulhat.

A két nap programjában üde színfoltként volt jelen a **Harkácsi Pimpó Bábcsoport** *Vörös Rébék* című Arany János-adaptációja (Gömörfalvi Alapiskola, Szlovákia). Az előadás bábtechnikája volt meglepő, síkbábokkal játszottak, és így az egész előadás árnyjátékként volt látható. A bábok nagyon szépen kidolgozottak voltak, és maga a fehér vásznon megjelenő kép is részletgazdagon és ötletes megoldásokkal jelent meg. Az előadásban magyar népdalokat is felhasználtak.

Összességében változatos és színvonalas programokat vountatott fel a fesztivál az egészen könnyed témáktól a felnőttek számára is kihívást jelentő koncepcióig. A program egésze alatt inspiráló volt a gyerekek energiája és az a pozitív légkör, ami az egész hétvégét meghatározta.

Kádár Krisztina

Tündérektől a dzsinnekig

XXVIII. Weöres Sándor Országos Gyermekszínházi Fesztivál, Szeged

(...) Két nap alatt húsznál is több előadást tekinthettem meg, ezekből válogattam.

A lélekmadár

A rendkívül figyelemfelkeltő, elgondolkodtató című előadást a kecskeméti **Kalamajka Együttes** általános iskolásai adták elő, témáját saját gondolataikra, elképzeléseikre alapozva. A darab elején pengetős hangszer hozza létre az álmodozó, légies alaphangulatot. A gyerekek a színpadon állva folyamatosan kérdéseket tesznek fel, a néző előtt megjelenítve kételyeiket, álmaikat. Tudásvágyuk és érteni akarásuk egyfajta szabadság után vágyakozó madárként tűnik fel, ami ki akar törni a szabályok alól: a gyerekek szemében a felnőttek azért rontják el az életüket, mert erre képtelenek. Az allegorizáló, álmodozó hangulat, amire a fényjáték és a háttérzene is rásegít, néha megtörik, amikor az olyan nagy, filozofikus kérdések közé, mint például a kapcsolatok mibenléte betolakodnak a gyerekeket foglalkoztató kisebb kérdések: ki ette meg az utolsó kocka sokit, ki és miért vette kölesön a frissen vásárolt biciklit. Az apró humorforrások néhol megtörik az előadás általános hangulatát, de a lezárásnál már egyértelműen pozitív a hangvétel. A gyerekek még hisznek az álmaik elérésében, még akkor is, ha a felnőttek már nem.

Rómeó és Júlia

A következő, témájában és hangulatában is merőben eltérő produkciót a **Palicsi Színházszó Grund – Nagyok** tinédzsercsapatának előadásában láthattam, akik a lehetetlennel próbálkozva kísérelték meg új köntösbe öltöztetni a *Rómeó és Júliát*. Az eredmény egy félig elrappelt, félig elénekelt és -táncolt show lett, az időkorlát miatt némileg megkurtított verzióban. Az előadás elején a magyarórák sokat emlegetett problémájával találkozunk: egy kamaszlány ott-hon próbálja értelmezni az idegenül hangzó szöveget. A kötelező olvasmányok örök problematikája jelenik itt meg, és amikor a lány sóhajtván eldobja a könyvet, a cselekmény beindul, és megismerkedhetünk a *Rómeó és Júlia* kortárs, gyerekek számára feljavított verziójával. Az eredeti szöveg ritkán hangzik fel, és akkor is látványosan keveredik kortárs, szleng kifejezésekkel. A történetet leginkább dalok

vagy rapszámok formájában követhetjük. A készítőik nagyon tudatosan használták fel Shakespeare munkásságát (egy ponton énekelt verzióban felbukkannak a szonettek), és a hozzákapcsolódó recepciót is: Júliát és Rómeót ugyanis különböző jelenetekben különböző játszó alakítják, ami a darabra évszázadok során rakódott értelmezéseket is jelképezi. A lezárás is megváltozik, ugyanis a szerelmesek öngyilkossága előtt a művet egyszerre olvasó és narráló lány fellázad, a sarokba dobva ezt az „ostoba” történetet. A végső tragikus jelenetekig ily módon nem jutunk el, ám valahogy mégis: az előadás a „Meghalni, és Júliához feküdni” című dallal zárul.

Félelmeink

Két, számomra sokkoló és elgondolkodtató előadást szeretnék kiemelni, melyek közül az egyik, a *Félelmeink*, az **Avastetői Pegazus Csikók** csapatának produkciója. Különlegesen személyes térrel találkozunk, ahol a gyerekek saját félelmeiket és szorongásaikat jelenítik meg. Ott vannak a szokásos félelmek, mint a rossz álmok, pókok, a magasság, a mélység, a tömeg stb. Emellett azonban megjelenik az utóbbi időben nagy problémát okozó kiközösítéstől való félelem, az ehhez való kényszeres megfelelési félelmekről nem is beszélve: „túl vékony vagyok”, „túl magas vagyok”, „túl alacsony vagyok”. A játszó sokkoló nyíltsággal szembesítik a nézőt azzal a ténnyel, hogy a gyerekek világa legalább olyan kegyetlen, mint a felnőtteké, ha nem kegyetlenebb. Felhívják a figyelmet, hogy a szülők által észre sem vett vagy szőnyeg alá söpört problémák komoly gondokat okozhatnak a lelkekben, melyek akár önbántalmazáshoz is vezethetnek. A rideg tényekkel nyíltan szembesít minket a darab, erre a hatásra a drámai zene és a fekete ruhák is ráerősítenek. És bár a hangulat egyre komorabbá válik, a lezárás mégis pozitív. A gyerekek megtalálják saját megoldásaikat félelmeik legyőzésére: a kiközösített kislány minden félelmét, magányát és kudarcát egy naplóban vezeti le, és barátokra lel, a pókoktól rettegő gyermek pedig egy könyv segítségével tanulmányozza rémét. Ezt a kicsengést támasztja alá a zene lágyabbá válása, illetve a jelmezek változása: a gyerekek fekete pólóikból kibújva színes felsőkre cserélik azokat.

A cigányok tündére

Kissé eltávolodva a tinédzserek problémáitól, a szombat reggeli első előadás igazi különlegesség az egzotikus kultúrára éhezőknek. Az **Álmosdi Ekhós Rajkók** csapata adta elő *A cigányok tündére* című népmesét, a vándorló népcsoport egyfajta eredettörténetét adva, arra a kérdésre válaszolva, hogy a cigányok miért élnek ennyire szétszórtan a világban. A történet mindenki számára ismerős lehet, aki ismeri a *Magyar Népmesék* sorozat cigány meséket feldolgozó kifestvéréit, a *Cigánymeséket*. Az előadást átítatja a roma kultúra, a népszokások, a szereplők hol tájszólásban magyarul, hol az eredeti roma nyelven beszélnek. A jelmezek színes népi ruhák, jellegzetes, a kellékeken is megjelenő motívumokkal. A papírmásé figurák szintén népviseletbe felöltöztetve tűntek fel, még meszeszerűbbé téve az előadást. A történetet jellegzetes dalokkal és táncokkal tarkítják, megadva a vidám alaphangulatot, aminek köszönhetően bátran nevezhetjük a fesztivál legpörgősebb, legélettelibb darabjának.

A walesi bárdok

Egy igazi magyar irodalmi klasszikussal, Arany János balladájának átdolgozásával készültek a **Petőfi Pupákok** csoport tagjai. A mű egyedi köntöst kapott az előadás folyamán, a gyerekek botokkal és piros szalagokkal formázzák meg a történeteket, miközben a szöveget hol elszavalva, hol énekelve hallhatjuk. A véres, kegyetlen cselekményt még hangsúlyosabbá teszi a gyilkosságoknál felvillanó vörös fény, a darabot végigkísérő, kelta dallamokat idéző epikus zene. A piros szalagok vörös lángokként veszik körül és emésztik el a bárdokat, a végén azonban Eduárd király az, aki az áldozatok hangját hallva nem szabadulhat a szalagok erdejéből, azok körülveszik őt és rácsavarodnak a testére, mígnem képtelenné válik a menekülésre épp úgy, ahogy tettének következményei elől sem menekülhet el soha.

...függőben...

A másik sokkal előadáshoz érkeztünk, amely *A muter meg a dzsinnek* című, Elekes Dóra által írt művet dolgozza fel. A **Persze** tinédzser csoport előadásában erős a felütés, a gyerekek énekelve tornyot építenek üres sörösüvegekből, amit a következő pillanatban főszereplőnk nagy csörömpöléssel összedönt. Az italosüvegek koccanása, csörömpölése, súrlódása állandó hanghatásként van jelen a darab során, hiszen kellékként semmi mást nem használtak, csak üvegeket, dobozokat, illetve egy gördeszkat. Így ismerjük meg az alaphelyzetet: elvált szülők, apuka elköltözött és az előírtnál többet nem is óhajt foglalkozni gyermekével. A kislány anyukájával él, aki körül az egész cselekmény forog. És bár testi valójában sosem jelenik meg a színpadon, mintha mégis mindenhol ott lenne: a kislány osztálytársai beszámolnak róla, hogy látták dülöngélni az utcán, a gyerekek elkeseredve meséli, hogy édesanyja szomorú, ha a dzsinn nincs vele. Egyedül az anya hangját halljuk, ahogy az üvegek csilingelésén keresztül záporoztatja ingerült kérdéseit lányának. A darab középpontjában mégsem ő, hanem a gyermek áll, aki egyre elkeseredettebben küzd, hogy megfeleljen a feléje záporozó elvárásoknak, miközben a csapások (egyesekek, intók, cigizés), minden egyes bukás alkalmával egy-egy üres üveg vágódik hangos csattanással a lábához. Ez a szimbolika végighúzódik a darabon. Az alkoholizmus kérdését nem mondják ki nyíltan, de a dzsinn emlegetése, mint az édesanya állandó párkapcsolata, és az üvegek folyamatos megjelenése nyilvánvalóvá teszi, hogy korunk nagy problémáját látjuk a színpadon. Erre erősít rá a fényvel való játék is: vörös lámpák jelzik a részeges

állapotot. Egy ilyen felütés után természetesen a lezárás sem lehet pozitív, a szülők hanyagságát látva a gyerek előlki kedvenc gördeszkáját magától. A záró kép keretes szerkezetet ad a történetnek: a kislány visszaül a deszkára, amelyről a darab elején felállt, és kétségbeesetten lehajtja a fejét, miközben a többiek körben állva a kezdéskor elhangzott dalt éneklük: „*lekapcsolom a villanyt a fejemben*”. A kör bezárul, a pozitív befejezés elmarad, és bár a kislány elindult lefelé egy úton, a szülők részéről minden változatlan marad. A dzsinn velük marad.

A bajusz

Összefoglalóm végén ismét egy Arany János-mű következik, *A bajusz*, amelyet a siroki **Bendegúzok** csoport játszóí adtak elő. A jól ismert történet középpontjában egy gazdag, de komoly problémával küzdő férfi áll, akinek egyetlen bánata, hogy nem nőtt ki a bajusza, ami nélkül senki sem válhat felelősségteljes férfiembré. A darab vásári komédia, benne annak tipikus elemei: adott egy mulattató szituáció, amit mindenki véresen komolyan vesz. Szóba kerül a babonáság, a rontás lehetősége is, mindez eltúlzott tájszólással, és szintén túlzó, humort adó reakciókkal fűszerezve. A problémát gyógyítani igyekvő, bár csalónak tűnő csodadoktor is felbukkan, hogy varázskendőseivel hasztalanul gyógyítsa a beteget, akit végül a cigányok vesznek kezelésbe, és közben ki is rabolják. A vásári jelleghez hozzátartozó hagyományokat itt sem lehetett megkerülni: népzene, tánc és népi játék színesíti a történetet, a szereplők pedig teljes természetességgel rohanganak a nézőtérre, vagy szólnak ki a színpadról. És hogy van-e tanulság? Ebben az esetben ennyi: a nevetés mindenkinek jót tesz. Szerencsétlen főszereplőnk baját nem gyógyítják meg, és még mindebből ki is forgatják.

Összefoglalva: kellemes meglepetésként ért az előadások kreativitása, a különböző technikák, a különféle témák színes változékonysága. Akadtak ismétlődő elemek a darabokban, de ez főleg a magyar népmese-feldolgozásokra volt jellemző. Különösen közel álltak hozzám azok az előadások, amelyek a gyerekek, tinédzserek, fiatal felnőttek gondolatait és problémáit dolgozták fel, és felhívják a figyelmet olyan jelenségekre, mint az alkoholizmus vagy a kiközösítés. Öröm volt nézni, hogy a játszóik mennyire komolyan veszik ezeket a problémákat, gondolkoznak rajtuk, és nyíltan rámutatnak olyan dolgokra, amik mellett a felnőttek elsiklanak.

Bálint Zsófia

WSO 2019 – diákzsűri

Tölgyfa Gergely

Az idei évben úgy alakult, hogy három regionális találkozón is zsűrizhettem. Nagyszerű élmény volt ekkora merítést végignézni. Beszélni az előadásokról zsűritagként már nagyobb kihívás. Szinte azonnal és maximum tíz percen reagálni egy olyan produktumra, ami több héten vagy hónapra át készült, ha nem is méltatlan, de aránytalan. Ám a rendelkezésre álló források, köztük az idő ezt teszi lehetővé.

A zsűri véleménye kicsit olyan, mint a teljesítménytúrákon az úticsomag. Van benne minden, ami kell, hogy maradjon az úton lévőknek kellő energiája a folytatásra. Két ember tíz perc alatt összedob két szendvicset. Míg készül a pakk, addig az utazók összegzik, hogy milyen volt az eddigi út. Hol volt könnyebb, hol nehezebb. Hol tévedtek el, és milyen csodás dolgokat láttak. Aztán a beszámoló alapján még hozzátesz a zsűri valami plusz feltételt a szendvicshöz, és

kézfogás, vállon veregetés és mosoly kíséretében átnyújtja az utazóknak, akik reményeink szerint feltöltődnek a csomag által. Ha cserélnek a tûrázók, akkor érezhetik, hogy hasonlóak az ízek, de a tudat, hogy kézzel, személyesen nem csinálták, más ízt kölcsönöz.

Az időkeretet nehéz lenne nyújtani, így megmaradunk a szokásos mélységû szakmai beszélgetéseken. Hiszen két-három ember ennyi idő alatt csak véges számú gondolatot és szempontot mondhat el. Sõt, az idő szorítása miatt még ki is hagynak megerősítõnek, vagy épp kritikai hangvételûnek szánt véleménymorzsákat.

A diákzsûri rendszere épp ezt a hibát próbálja kiküszöbölni a zsûri létszámának feltornázásával. Habár ideje ugyanannyi van a diákzsûrinek, mint másoknak, máshol, ám létszámából fakadóan több szempont érvényesülhet a beszélgetéseken. Idén is sokszor kaptuk vissza a csoportvezetõktõl, hogy hasonlókat mondunk, mint (az épületen belül, emeletben) fentebb a felnõtt szakmai ítések, de nagyobb az esélye, hogy bekúszik egy új kérdés vagy észrevétel. Az idei WSO diákzsûrjje a **Szegedi Nemzeti Színház Kooperáló színházpedagógiai alkotótér – Bázis csoportjának** tagjaiból állt. Érzésem szerint nagyon támogató, kíváncsi és nyitott légkört teremtettek a fiatalok a beszélgetésen.

A folytatásban a látott elõadásokról készült „egymondatos” (úticsoki) leírásokat ismertetem:

Kalamajka: Sárkánybál – Változatos formai világ, életteli mondókákkal és zenéssel párosítva, melyben a gyerekek aktívan és láthatóan élvezettel vesznek részt.

Fõnix: Csongor és Tünde – Csongor és Tünde klasszikus története tinédzser problémákkal fûszerezve. A fiatalok saját magukból építkezve hozták létre az elõadást. Elsõsorban a szerelem témájára fókuszálva.

Kalamajka: Lélekmadár – Látványban egységes és gazdag formavilág, filozofikus gondolatmenettel átszõve, hangszerekkel és énekkel fûszerezve.

Cseppet: Mese a lányról, aki nem beszélt – Népiességbe burkolt gazdag formavilág, szép jelmezekkel és népdalokkal – a humor és a mozgás egyaránt megjelenik.

Turbó Csiga: A nap leánya – Formailag összetett és gazdag, kellemes zenei aláfestéssel és fényjátékkal. A játzók teljes jelenléttel és látható élvezettel mutatkoznak a színpadon.

G.B.CS.: Örkenykedünk – Örkeny sajtáságos humora teljességgel megmutatkozik az adott darabban. Jól megválasztott kellékstílus. Jelenlét és tudatosság abszolút megmutatkozása.

Palicsi: Rómeó és Júlia – Érdekes, gazdag formai megoldások. Csodálatos, általuk szerzett rap dalbetétekkel és táncokkal koreografálva. A shakespeare-i szöveg jól fuzionált a modern hatásokkal.

Alföld Diákszínpad: Haverkák – Filozófiával átszõtt gondolatmenet, a barátság fontosságáról. Jól szerkesztett, egybefüggõ darab.

Izgó-mozgó: Mersz vagy mersz?... – Társadalomkritika gyakorlása egy gondolatmenetre felfûzve. Egységes forma,

összetett mozgás, erõs jelenléttel és tudatossággal fûszerezve.

Csosziboszik: Félelmeink – Igazán komoly témaválasztás – a darab a gyerekekbõl építkezett. Formai játékban gazdag, egységes és letisztult.

Avastetõi Pegazusok: Tökéletlen szülõk, tökéletlen gyerekek – Minõségi humor, komoly jelentéstartalommal ellátva egy szépen szerkesztett elõadásban.

Szálla Stúdió: Univerzoom – Hangszerrel szépen átszõtt, komoly gondolatokat megszólaltató darab *A kis herceg* története mentén haladva.

Álmosdi Ekhós Rajkók: A cigányok tündére – Gyönyörû jelmezek és kellékek gazdagítják a remek hangzással, zenével együtt az elbûvölõ darabot a cigánység eredettörténetérõl.

Pemetfü: Ének a kõszívû királyról – Egységes mozgás, aminek szépen szóló kórus ad zenei aláfestést. Feszés tempóval és belsõ feszültséggel átszõve a játék.

Harkácsi Pimpó Bábesoport: Vörös Rébék – Izgalmas megoldás és kivitelezés, gyönyörû tájszólással és hangeffektekkal.

Petőfis Pupákok: A walesi bárdok – Formai játékokban és eszközökben gazdag, fényeffekkel, mozgással megmunkálva. Erõs jelenetek.

Kõbõ csoport: Buli vagy nem buli – Érdekes, újszerű és formabontó elõadás, interaktív elemekkel átszõve – fantasztikusan megszerkesztve.

Huncutkák: A boszorkány lány – Fegyelmezett játék, harmonikus színösszeállítás, szép látványvilággal.

Szabó Magda: Meséld el, fiam! – Minõségi humor egy népmesére írva, mely komoly jelentéstartamot hordoz a felszín alatt.

Magocska: A tojás – Egységes megjelenés, harmonikus színösszeállítás, népiességbe burkolva. Energikus gyerekek.

Bendegúzok: A bajusz – Élvezettel és játékedvvel megjelenõ gyerekek, népies elõadást létrehozva, szép látványvilággal.

Pogácsa az Arénában: Imbolygó iskolabolygó – Erõs színpadi jelenléttel bírõ gyerekek, akiken látszik, hogy élvezettel nyúlnak a darabhoz. Remek dalokkal és mozgással átszõve.

Kisoroslánok: János vitéz – Formailag jól megszerkesztett, különleges, mert minden játzõ a saját belsõ hangján szólalt meg és ettõl igaznak érzõdött.

Persze: ...függõben... – Komoly téma, amely rengeteg kérdést vet fel, a gyerekekbõl építkezve és általuk felépítve. Erõs hangeffekkel és fényjátékokkal.

A diákzsûri tagjai: Csíkos Szonja, Sebesvári Eszter, Aradi Fanni, Kukovecz Ákos, Kunos Diána, Frajstak Raul, Szentjõbi Tamás. **Moderátor:** Tölgyfa Gergely

Bendegúzzok: A bajusz

Országgh Kristóf Általános Iskola, Sirok
Arany János művét Belinszki József és Gál Zoltán dolgozta át
Csoportvezető-rendező: Gál Zoltán

KÖBÖ Csoport: Bully vagy nem buli

Eck Imre Alapfokú Művészeti Iskola, Pécs
Segítő: Ujvári Gábor. Videó: Paplauer Tamás
Csoportvezető-rendező: Komlóczy Zoltán

Kaposi Máté Gergely felvételei (Szeged, 2019. június 8.)

